

METAFIZYKA W STOSOWANIU PROSTEGO JĘZYKA PRZEZ KRAJOWĄ ADMINISTRACJĘ SKARBOWĄ ORAZ MINISTERSTWO FINANSÓW

Streszczenie. Przedmiotem artykułu są zagadnienia związane ze stosowaniem prostego języka i jego upraszczaniem, ze szczególnym uwzględnieniem projektu „Ulga językowa”, który realizuje Krajowa Administracja Skarbowa wspólnie z Ministerstwem Finansów. Autor krytycznie ocenia powyższe działania i apeluje do „decydentów” z Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów, aby jak najszybciej wycofali się z zauroczenia wszelakimi językowymi nowinkami na temat tzw. prostego języka w obszarze prawa podatkowego czy szerzej finansów publicznych.

Słowa kluczowe: ulga językowa, prosty język, „klient”, Szef Krajowej Administracji Skarbowej, Minister Finansów, pracownik, funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej

* Doktor nauk prawnych, adiunkt, Katedra Prawa Podatkowego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Łódzki, e-mail: inowak@wpia.uni.lodz.pl, <https://orcid.org/0000-0002-7997-6887>

1. UWAGI WPROWADZAJĄCE

Autor, pomimo gruntownej kwerendy materiałów, a przede wszystkim przeprowadzonych badań empirycznych na temat reguł stosowania przez Krajową Administrację Skarbową i Ministerstwo Finansów prostego języka, jego upraszczania, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. ulgi językowej, przyznaje, że nie był w stanie odkodować awangardowego „nowatorstwa językowego” w tym obszarze. Z tego też powodu swoje opracowanie zatytułował *Metafizyka w stosowaniu prostego języka przez Krajową Administrację Skarbową oraz Ministerstwo Finansów*, gdzie termin „metafizyka” rozumie – zgodnie ze słownikiem języka polskiego – jako rozważania o tym, co niepoznawalne, tajemnicze, niedostępne zmysłom i doświadczeniu, rzecz trudna do zrozumienia ze względu na duży stopień abstrakcji¹.

Celem artykułu jest ustalenie *ratio legis* forsowanych przez kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwa Finansów od kilku już lat zasad stosowania prostego języka, jego upraszczania, no i oczywiście ulgi językowej, przy wykorzystaniu materiału empirycznego pochodzącego od Ministra Finansów, Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, Dyrektora Krajowej Szkoły Skarbowości, dyrektorów izb administracji skarbowej, w połączeniu z metodami krytyczną, dogmatyczno-prawną oraz historyczno-prawną².

Teza badawcza zmierza do udzielenia odpowiedzi na podstawowe pytanie: „czy forsowane przez kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów zasady prostego języka i jego upraszczania w obszarze prawa podatkowego mają »dodatnią« wartość?”. Aby poprawnie metodologicznie przeprowadzić powyższe ustalenia badawcze, w pierwszej kolejności należy odkodować, co kryje się pod pojęciem „klient” lub „klientocentryczność”, którymi tak „płomiennie” posługuje się kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów.

¹ Słownik języka polskiego PWN, hasło: *metafizyka*, b.d., <https://sjp.pwn.pl/slowniki/metafizyka.html> (dostęp: 13.04.2022).

² Zob. także I. Nowak, *National Revenue Administration – current organizational and financial problems*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2020, nr 2, s. 38; tenże, *Krajowa Administracja Skarbowa w świetle „standardów” stanowionego prawa oraz polityki kadrowo-płacowej – uwagi krytyczne*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2021, nr 2, s. 41 i nast., <https://doi.org/10.12775/PBPS.2021.008>

2. KLIENT (KLIENTOCENTRYCZNOŚĆ) – ZARYS „IDEOLOGII”

2.1. Uwagi ogólne

Według wykonującego od 9 lutego 2022 r.³ do 26 kwietnia 2022 r.⁴ obowiązki ministra finansów – w tej roli M. Morawiecki⁵, Prezes Rady Ministrów i Minister Cyfryzacji – „pod pojęciem klient należy rozumieć każdą osobę, która może mieć obowiązek podatkowy w Polsce lub z innego powodu może kontaktować się z Krajową Administracją Skarbową i Ministerstwem Finansów”⁶. Ta swoista definicja *nolens volens* podatnika skłania do zastanowienia się, jaka jest etymologia terminu „klient”, którym namiętnie posługuje się kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów. Można odnieść nieodparte wrażenie, że w szczególności osoby ze ścisłego kierownictwa Ministerstwa Finansów recypowały zwrot „klient” z poprzednich swoich doświadczeń zawodowych – z szeroko rozumianego sektora bankowego, gdzie pełniły bez wątpienia znaczne funkcje

³ W dniu 9 lutego 2022 r. Prezydent RP A. Duda przyjął rezygnację T. Kościńskiego z funkcji ministra finansów, którą pełnił od 15 listopada 2019 r. – Ministerstwo Finansów, *Zmiany w Kierownictwie Ministerstwa Finansów*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/zmiany-w-kierownictwie-ministerstwa-finansow3> (dostęp: 11.03.2022); Ministerstwo Finansów, *Kierownictwo*, b.d., <https://www.gov.pl/web/finanse/kierownictwo> (dostęp: 12.04.2022).

⁴ Ministerstwo Finansów, *Magdalena Rzeczowska nowym ministrem finansów*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/magdalena-rzeczowska-nowym-ministrem-finansow> (dostęp: 13.04.2022).

⁵ Polski polityk i menedżer – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, *Mateusz Morawiecki*, 2020, <https://www.gov.pl/web/premier/mateusz-morawiecki> (dostęp: 13.04.2022). „W 1998 roku rozpoczął pracę w Banku Zachodnim, gdzie w kolejnych latach był doradcą prezesa zarządu, a następnie dyrektorem banku. W 2001 roku, po połączeniu Banku Zachodniego i Wielkopolskiego Banku Kredytowego, wszedł w skład zarządu Banku Zachodniego WBK” – Wprost, *Mateusz Morawiecki*, b.d., <https://www.wprost.pl/tematy/10126719/mateusz-morawiecki.html> (dostęp: 11.04.2022). „W latach 2007–2015 prezes zarządu Banku Zachodniego WBK, należącego od 2011 r. do hiszpańskiej Grupy Santander” – Oko.press, *Mateusz Morawiecki*, b.d., <https://oko.press/ludzie/mateusz-morawiecki/> (dostęp: 13.04.2022); zob. także Business Insider, *Mateusz Morawiecki*, b.d., <https://businessinsider.com.pl/mateusz-morawiecki> (dostęp: 19.04.2022).

⁶ Pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022 pozyskane w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 902 ze zm.). W przypadku pozostałych pism co do zasady od organów administracji podatkowej, przy których brak będzie informacji o bazie, w której są one dostępne, należy rozumieć, że zostały uzyskane na podstawie powyższego aktu prawnego.

– na grunt systemu podatkowego. A pozostali tzw. funkcyjni pracownicy i funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej (dalej: S.C.-S.), zarówno Krajowej Administracji Skarbowej, jak i Ministerstwa Finansów, bezrefleksyjnie powielają ten termin.

2.2. Klient (klientocentryczność) jako słowo klucz kierownictwa Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów

Można wskazać co najmniej kilka osób ze ścisłego kierownictwa Ministerstwa Finansów oraz Krajowej Administracji Skarbowej, które nagminnie używają terminu „klient”.

Po pierwsze, T. Kościński⁷ (były Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej/Minister Finansów)⁸ wielokrotnie podnosił, że „do tej pory praktycznie struktura zarządcza Ministerstwa Finansów i KAS była hierarchiczna, wojskowa, minister był na górze [...] Przychodzi bardzo duża zmiana. Chcę, żebyśmy się zmienili, żebyśmy byli klientocentryczni. Nie używam słowa podatnik, używam słowa klient”⁹. Wyrażał także przekonanie, że „nie mamy korzyści z łapania klienta w pułapkę”¹⁰, gdyż „klienci urzędów skarbowych powinni je odwiedzać, żeby uzyskać poradę i konsultację”¹¹, ponieważ „lepiej pouczać, a nie karać, żeby klienci mogli rozwijać swój biznes”¹². Ponadto według T. Kościńskiego „stawiamy

⁷ „Posiada bogate doświadczenie (ponad 30-letnie, także międzynarodowe) w sektorze bankowym oraz administracji, gdzie zajmował kierownicze stanowiska. Od 1997 r. pełnił funkcję dyrektora w Banku Zachodnim WBK S.A. Wcześniej pracował w Polskim Banku Rozwoju S.A., Banku Przemysłowo-Handlowym, Banku Śląskim, Pomorskim Banku Kredytowym, a także w dwóch bankach w Londynie” – Ministerstwo Finansów, *Tadeusz Kościński ministrem finansów*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/tadeusz-koscinski-ministremfinansow> (dostęp: 7.03.2022); zob. także Ministerstwo Finansów, *Curriculum Vitae – Tadeusz Kościński*, 2020, <https://www.ebrd.com/documents/comms-and-bis/cv-koscinski.pdf> (dostęp: 13.04.2022).

⁸ Zob. szczegóły – Ministerstwo Finansów, *Ministrowie finansów*, 2019, <https://www.gov.pl/web/finanse/ministrowie-finansow> (dostęp: 7.03.2022).

⁹ Kościński: *Najważniejsze jest niskie bezrobocie*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 5.11.2021, <https://finanse.gazetaprawna.pl/artykuly/8285821,koscinski-niskie-bezrobocie.html> (dostęp: 2.02.2022).

¹⁰ T. Pietryga, A. Stec, *Minister finansów Tadeusz Kościński: Żaden samorząd nie straci na „Polskim Ładzie”*, 2021, <https://www.rp.pl/budzet-i-podatki/art19212071-minister-finansow-tadeusz-koscinski-zaden-samorzad-nie-straci-na-polskim-ladzie> (dostęp: 29.04.2022).

¹¹ Kościński: *Najważniejsze...*

¹² T. Pietryga, A. Stec, *Minister finansów...*

na potrzeby klientów, czyli naszych obywateli”¹³, ponieważ „podatnik to nasz klient”¹⁴ i „od dwóch lat otwieramy się na naszych klientów”¹⁵. Wskazywał on także, że „chcemy nagradzać naszych najlepszych ludzi, tych, którzy pomagają naszym klientom, czyli wszystkim uczciwym płatnikom podatków”¹⁶, ponieważ „staramy się dostosowywać nasze działania do oczekiwań naszych klientów i sytuacji, w jakiej się znajdują”¹⁷. Co więcej: „Ministerstwo Finansów i Krajowa Administracja Skarbowa nie zwalniamy tempa. Wielokrotnie już mówiliśmy, że stawiamy naszych klientów na pierwszym miejscu. Dostosowujemy nasze działania do ich oczekiwań”¹⁸. „Wchodzimy na coraz wyższe poziomy cyfryzacji. Co chwilę informujemy o uruchamianych przez nas e-usługach. To dowód na to, że naszych słów nie rzucamy na wiatr. Zmieniamy się dla naszych klientów”¹⁹, także tych zagranicznych²⁰.

Nie sposób w tym miejscu nie dostrzec innych dość „futurystycznych” wypowiedzi T. Kościńskiego, z których wynika m.in., że „powinniśmy działać jak największa korporacja w Polsce. Mamy 38 milionów udziałowców, 27 milionów klientów i 63 tys. pracowników. I powinniśmy zachowywać się jak każda inna duża korporacja – słuchać naszych klientów, wiedzieć, czego oni potrzebują”²¹. W podobnym duchu wtórował mu także J. Patkowski,

¹³ Ministerstwo Finansów, *Działania MF i KAS w 2021 roku*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/dzialania-mf-i-kas-w-2021-roku> (dostęp: 2.03.2022).

¹⁴ T. Pietryga, A. Stec, *Minister finansów...*

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem. Warto zauważyć, że T. Kościński jako Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej/Minister Finansów nie dostrzegał różnicy pomiędzy podatnikiem a płatnikiem (sic!).

¹⁷ T. Kościński w: Ministerstwo Finansów, *MF i KAS wspierają uczciwy biznes i walczą z przestępczością ekonomiczną*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/mf-i-kas-wspieraja-uczciwy-biznes-i-walcza-z-przestepczoscia-ekonomiczna> (dostęp: 15.04.2022).

¹⁸ T. Kościński w: Ministerstwo Finansów, *TAX FREE – nowa odslona*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/tax-free--nowa-odslona> (dostęp: 16.04.2022).

¹⁹ T. Kościński w: Ministerstwo Finansów, *Ruszamy z e-TOLlem*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/ruszamy-z-e-tollem> (dostęp: 4.04.2022).

²⁰ T. Kościński w: Ministerstwo Finansów, *Program repatriacji kapitału do Polski*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/program-repatriacji-kapitalu-do-polski> (dostęp: 5.04.2022).

²¹ *Kościński: Najważniejsze...* Trafnie zauważa J. Hrynkiewicz, że „urzędnicy mają zupełnie inne zadania niż korporacja. Firma ma jeden cel – zysk, a administracja ma rozwiązywać problemy społeczne, które nierozwiązane przynoszą bardzo dużo strat” – J. Hrynkiewicz w: A. Radwan, *Urząd to nie korporacja*, „Dziennik Gazeta Prawna” 24.11.2021,

podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, według którego stworzenie nowego systemu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, opartego na jasnych, sprawiedliwych i równych dla wszystkich kryteriach – takiego, jaki funkcjonuje w dużych, prywatnych firmach, gdzie podwyżki i nagrody nie są obligatoryjne, lecz są wypłacane – będzie kluczem do nowoczesnej, sprawnie funkcjonującej administracji, oferującej atrakcyjne miejsca pracy²².

Biorąc powyższe pod uwagę, autor niniejszej publikacji poddaje pod rozagę obecnym oraz przyszłym decydom z Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów propozycję, aby wzorem międzynarodowych korporacji, które – o dziwo – deklarują, że „żyjemy nie po to, aby pracować”²³, wprowadzili do jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwa Finansów „owocowe wtorki, słodkie środy, piwne piątki, hamaki do wypoczynku, codzienne śniadania i obiady w pracy” oraz – co najważniejsze w tym obszarze – wdrosyli stanowiska tzw. dyrektorów szczęścia (*happy manager/chief happiness officer*)²⁴ (sic!). I to zapewne przyniesie swoisty boom w naborze kandydatów do pracy/służby w wyżej wymienionych instytucjach! A na pewno zapobiegnie masowym odejściom²⁵ (sic!). I wówczas – po takich nowatorskich zmianach – już nie będzie trzeba we wszystkich jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej wdroszać jednolitego pionu personalnego, odpowiedzialnego za kreowanie przyjaznego, efektywnego i nowoczesnego środowiska pracy, który – włączając się w budowanie relacji pracodawcy z pracownikami i funkcjonariuszami S.C.-S. – wspiera kadre kierowniczą w procesie zarządzania oraz dostarcza rozwiązań i narzędzi ułatwiających

nr 227(5635), s. B8; analogicznie I. Nowak, *National Revenue Administration...*, s. 47; tenże, *Krajowa Administracja Skarbowa w świetle...*, s. 53.

²² I. Nowak, *Krajowa Administracja Skarbowa – reasumpcja*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2022, nr 1, s. 93, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2022.01.04>

²³ „Dziś mamy tego świadomość” – szerzej A. Matłacz, *Dyrektorzy szczęścia wkraczają do firm*, 2019, <https://www.prawo.pl/kadry/chief-happiness-officer-happy-manager-czy-warto-tworzyc-takie,472842.html> (dostęp: 22.04.2022).

²⁴ Ibidem; I. Nowak, *National Revenue Administration...*, s. 47–48.

²⁵ „Myślę, że falę odejść mamy już za sobą, przypadła ona na okres pandemii, a w szczególności rok 2021. W ubiegłym roku z SCS odeszło 1145 funkcjonariuszy” – M. Rzeczowska w: D. Mikołajczyk, *Służba Celno-Skarbowa ma już za sobą falę odejść? Nadinsp. Rzeczowska o sytuacji kadrowej formacji*, 2022, https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/krajowa-administracja-skarbowa/sluzba-celno-skarbowa-ma-juz-za-soba-fale-odejsc-nadinsp-rzeczowska-o-sytuacji-kadrowej-formacji?fbclid=IwAR2Oag5fSp0xtlxrj-VgxUED6F-l4W6Iz-FvAQlw_AHbMcWUlzMeZxF54Io (dostęp: 25.04.2022).

administrowanie, m.in. poprzez identyfikację przyczyn odejść z pracy/służby dzięki magicznej formule pt. „Procedura przeprowadzenia wywiadu wyjściowego z pracownikiem/funkcjonariuszem odchodzącym z KAS”²⁶. Z ułomności metodologicznej ostatecznego rozwiązania chyba sama autorka przywołanego wyżej pisma z dnia 28 stycznia 2022 r. – J. Szpilka – Dyrektor Departamentu Budżetu, Majątku i Kadr Krajowej Administracji Skarbowej w Ministerstwie Finansów – zdaje sobie sprawę, wskazując, że „największą trudność w przeprowadzeniu wywiadu wyjściowego stanowi niechęć do rozmowy oraz długa nieobecność odchodzącego pracownika/funkcjonariusza S.C.-S. Tak było np. w IAS w Lublinie, gdzie z uwagi na stałą nieobecność odchodzących z pracy/służby, nie można było przeprowadzić wywiadu z ponad 20 osobami”²⁷. Obserwacja praktyki dowodzi, że „dużo zależy od jakości przywództwa, bo bardzo łatwo jest uczynić człowieka nieszczęśliwym w pracy”²⁸.

Po drugie, M. Rzeczkowska (Szef Krajowej Administracji Skarbowej, a od 26 kwietnia 2022 r. Minister Finansów) podkreślała m.in., że „w centrum uwagi KAS znajduje się klient i to dla niego KAS się zmienia”²⁹; „wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom naszych klientów i dostosowujemy swoje działania do ich potrzeb, ale też potrzeb otoczenia”³⁰, np. Krajowa Administracja Skarbowa w dobie pandemii wychodziła „naprzeciw oczekiwaniom swoich klientów”³¹, a uruchomiony 1 lutego 2021 r. e-Urząd

²⁶ Pismo Dyrektora Departament Budżetu, Majątku i Kadr Krajowej Administracji Skarbowej w Ministerstwie Finansów J. Szpilki z dnia 28 stycznia 2022 r., nr DBM6.050.1.2022; zob. także I. Nowak, *Funkcjonariusze celni w strukturze Krajowej Administracji Skarbowej – uwagi wybrane*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2019, nr 2, s. 37 i nast., <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2019.02.02>

²⁷ Pismo Dyrektora Departament Budżetu, Majątku i Kadr Krajowej Administracji Skarbowej w Ministerstwie Finansów J. Szpilki z dnia 28 stycznia 2022 r., nr DBM6.050.1.2022.

²⁸ J. Heidtman w: A. Matłacz, *Dyrektorzy szczęścia...*

²⁹ Ministerstwo Finansów, *Działania MF i KAS w 2021 roku*.

³⁰ Rzeczkowska, szefowa KAS: *Zbadaliśmy jak ocenia nas podatnik*, 2021, <https://biznes.interia.pl/podatki/news-rzeczkowska-szefowa-kas-zbadalismy-jak-ocenia-nas-podatnik,nId,5226850> (dostęp: 13.04.2022); zob. także *Wystąpienie ministra finansów Tadeusza Kościńskiego i Szefa KAS Magdaleny Rzeczkowskiej*, 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=wQ9HIZjDVg0> (dostęp: 11.04.2022).

³¹ M. Rzeczkowska w: Ministerstwo Finansów, *Wspieramy podatników w czasie pandemii Covid-19*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/wspieramy-podatnikow-w-czasie-pandemii-covid-19> (dostęp: 12.04.2022).

Skarbowy cieszył się „dużą popularnością naszych klientów”³². Ponadto rozbudowywany e-Urząd Skarbowy będzie uwzględniał „różne potrzeby naszych klientów”³³. Co więcej, zdaniem M. Rzeczkowskiej – ze względu na mobilność „naszych klientów” – planowane jest także odmiejszczenie usług świadczonych na ich rzecz oraz inne działania, które m.in. podniosą poziom obsługi klientów³⁴. Przykładowo: „nasz klient otrzyma narzędzia, dzięki którym w prosty i szybki sposób załatwi sprawę, będzie miał dostęp do swojej korespondencji z urzędem oraz złożonych deklaracji”³⁵.

Po trzecie, również w wypowiedziach A. Chałupy (Zastępcy Szefa Krajowej Administracji Skarbowej) można usłyszeć m.in. o „budowaniu lepszych kontaktów z klientami”³⁶, nowych e-usługach „dla różnych grup naszych klientów”³⁷, usłudze, która „ułatwi naszym klientom kontakt z administracją skarbową”³⁸ czy też o nowym rozwiązaniu cyfrowym proponowanym „naszym klientom w najbliższym czasie”³⁹.

Po czwarte, J. Patkowski (podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów) podnosił, że priorytety resortu finansów⁴⁰ na lata 2022–2023 zostały

³² M. Rzeczkowska w: Ministerstwo Finansów, *Status zwrotu – nowa usługa w e-Urzędzie Skarbowym*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/status-zwrotu--nowa-usluga-w-e-urzedzie-skarbowym> (dostęp: 14.04.2022).

³³ A. Rzeczkowska w: Ministerstwo Finansów, *Usługi dla pełnomocników w e-Urzędzie Skarbowym*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/uslugi-dla-pelnomocnikow-w-e-urzedzie-skarbowym> (dostęp: 15.04.2022).

³⁴ M. Rzeczkowska w: A. Pokojska, *Stawiamy na automatyzację*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 28.04.2022, nr 82(5744), s. F4.

³⁵ Ibidem.

³⁶ A. Chałupa, w: *Podpisanie listu intencyjnego w sprawie powołania uczelni kształcącej kadry resortu finansów*, 2021, <https://www.youtube.com/watch?v=Efd8qgrNFcc> (dostęp: 8.04.2022).

³⁷ Ministerstwo Finansów, *Działania MF i KAS w 2021 roku*.

³⁸ A. Chałupa w: Ministerstwo Finansów, *Nowa usługa w e-Urzędzie Skarbowym*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/nowa-usluga-w-e-urzedzie-skarbowym> (dostęp: 23.04.2022).

³⁹ A. Chałupa w: Ministerstwo Finansów, *Jesteśmy obecni na „IGF 2021”*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/jestesmy-obecni-na-igf-2021-w-katowicach> (dostęp: 13.04.2022).

⁴⁰ „Sformułowanie resort finansów oznacza Ministerstwo Finansów oraz jednostki podległe lub nadzorowane przez Ministra Finansów” – według pisma Dyrektora Izby Administracji Skarbowej (dalej: DIAS) w Zielonej Górze z dnia 28 marca 2022 r., nr 0801-IWK.0150.59.2022. Analogicznie w piśmie DIAS w Bydgoszczy z dnia 28 marca 2022 r., nr 0401-IWK.0150.55.2022, w którym czytamy, że pojęcie „resort finansów” stosuje się dla zbiorczego określenia jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwa Finansów.

określone w *Kierunkach działania i rozwoju Ministerstwa Finansów na lata 2021–2024* oraz w *Kierunkach działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej na lata 2021–2024*, a najważniejsze z nich koncentrują się m.in. wokół „klientocentryczności”⁴¹. Według części opracowania *Kierunki działania i rozwoju Ministerstwa Finansów na lata 2021–2024*⁴² pt. *Klientocentryczność* – pracownicy i funkcjonariusze Ministerstwa Finansów będą nastawieni na dialog i otwartość (podejście klientocentryczne), m.in. poprzez tworzenie przyjaznych i prostych cyfrowych usług dla „klientów”⁴³. Ponadto w ramach tzw. wzmocnienia zdolności organizacji do skutecznej realizacji zadań dojdzie do zbadania satysfakcji pracowników Ministerstwa Finansów („klientów wewnętrznych”), m.in. poprzez wdrożenie nowoczesnych metod obsługi „klienta wewnętrznego”⁴⁴. Bardzo podobne sformułowania można przeczytać w *Kierunkach działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej na lata 2021–2024*⁴⁵, według których pracownicy i funkcjonariusze Krajowej Administracji Skarbowej analogicznie mają być nastawieni na dialog i otwartość (podejście „klientocentryczne”). W ramach tejsze „klientocentryczności” w Krajowej Administracji Skarbowej będą podejmowane działania zmierzające m.in. do: budowania pozytywnych doświadczeń podatników w relacji „klient–doradca”, opracowania modelu zarządzania informacją kierowaną do „klientów” Krajowej Administracji Skarbowej (np. w zakresie zagadnień podatkowych i celnych), wdrożenia narzędzi informacyjno-usprawniających dla „klientów” Krajowej Administracji Skarbowej z zakresu podatków i ceł, zwiększenia możliwości automatycznych rozliczeń podatkowych „klientów” dzięki stworzeniu przyjaznych i prostych cyfrowych usług⁴⁶.

⁴¹ Pismo Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2021 r., nr DZT1.054.2.2021, <http://orka2.sejm.gov.pl/INT9.nsf/kucz/ATTC9SD2H/%24FILE/i28412-o1.pdf> (dostęp: 13.04.2022).

⁴² Ministerstwo Finansów, *Strategia MF. Kierunki działania i rozwoju Ministerstwa Finansów na lata 2021–2024*, 2019, <https://www.gov.pl/web/finanse/strategia-mf> (dostęp: 13.04.2022), dalej: *Strategia MF*.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ *Ibidem*.

⁴⁵ Ministerstwo Finansów – Krajowa Administracja Skarbowa, *Strategia KAS. Kierunki działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej na lata 2021–2024*, 2019, <https://www.gov.pl/web/kas/strategia-kas> (dostęp: 13.04.2022), dalej: *Strategia KAS*.

⁴⁶ *Strategia MF*.

Po piąte, K. Prus-Malinowska⁴⁷ (na 14 maja 2021 r. Zastępca Dyrektora Departamentu Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów) zauważyła: „jak ważne jest to, żebyśmy posługiwali się zmienionymi pismami, widzimy z informacji od klientów Krajowej Administracji Skarbowej. Te głosy potwierdzają, że decyzja o tym, żeby upraszczać komunikację w KAS oraz MF jest słuszna”⁴⁸.

Biorąc pod uwagę powyższe „fachowe” słownictwo w stylu „klient/klientocentryczność”, uprawniony wydaje się postulat, aby w ramach rocznego programu edukacyjnego, organizowanego przez Ministerstwo Finansów, pt. *Finansoaktywni*, skierowanego co do zasady do uczniów i nauczycieli klas V–VIII szkół podstawowych, zaprosić także do czynnego uczestnictwa kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów i uświadomić tym ostatnim (*nolens volens* należałoby rzec – specjalistom ze świata podatków i finansów), że definicję legalną podatnika mamy już od wielu lat uregulowaną, a „klienta” nie można zaliczyć do tego „grona”⁴⁹. Autor niniejszej publikacji, analogicznie jak T. Kościński, jest „przekonany, że dzięki ciekawym materiałom edukacyjnym uczniowie [jak i przedstawiciele Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwa Finansów – przyp. I.N.] wyruszą w misję pełną wyzwań i przydatnych informacji o podatkach”⁵⁰. Ponadto „ukształtowanie właściwych postaw na

⁴⁷ Zob. szerzej: *Specjaliści z banków w MF...*, https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=28113 (dostęp: 24.04.2022); J. Uryniuk, *Ciekawy transfer z BZ WBK. Katarzyna Prus-Malinowska odpowiada za rozwój sztucznej inteligencji w Ailleron*, 2018, <https://www.cashless.pl/4708-Katarzyna-Prus-Malinowska-z-BZWBK-do-Ailleron> (dostęp: 11.04.2022); *Bank Zachodni WBK z przelewami natychmiastowymi od Blue Media*, 2015, <https://alebank.pl/bank-zachodni-wbk-z-przelewami-natychmiastowymi-od-blue-media/?id=54971&catid=357> (dostęp: 13.04.2022); K. Prus-Malinowska, *Budowanie skutecznej platformy wymiany pomysłów*, 2013, <https://www.ican.pl/b/budowanie-skutecznej-platformy-wymiany-pomyslow/piASNdd3> (dostęp: 12.04.2022); też, *Klient mobilny od narodzin do dojrzałości*, b.d., <https://docplayer.pl/2441695-Klient-mobilny-od-narodziny-do-dojrzalosci-katarzyna-prus-malinowska.html> (dostęp: 17.04.2022); też, *Bankowość mobilna*, „Kariera w Finansach i Bankowości” 2015, nr 16, s. 93, https://issuu.com/karierawfinansach/docs/kwfib_2015 (dostęp: 19.04.2022).

⁴⁸ Pismo Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

⁴⁹ T. Kościński w: Ministerstwo Finansów, *Podatki. To się oplaca! Startuje 7. edycja programu edukacyjnego Finansoaktywni*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/podatki-to-sie-oplaca-startuje-7-edycja-programu-edukacyjnego-finansoaktywni> (dostęp: 27.04.2022).

⁵⁰ *Ibidem*.

tym etapie będzie procentowało w przyszłości, a wiedza o znaczeniu płacenia podatków z pewnością przyda się uczniom [i nie tylko – przyp. I.N.] w dorosłym życiu⁵¹, aby m.in. nie tworzyć więcej tzw. nowomowy w stylu „podatkowego restartu”, „klienta” lub „klientocentryczności”⁵². Z tego też powodu wydaje się uzasadnione powołanie od roku akademickiego 2022/2023 uczelni wyższej, która będzie kształcić kadry resortu finansów⁵³. W pełni należy zatem podzielić stanowisko T. Kościńskiego, że „możliwość specjalistycznego kształcenia i stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych jest niezbędna również dla skutecznego dbania o stabilne i efektywne finanse publiczne”⁵⁴, ponieważ „wiedza finansowa jest podstawową kompetencją dorosłego człowieka”⁵⁵. Nic więc dziwnego, że również A. Chałupa podnosi, iż „niewątpliwie pomoże w tym utworzenie uczelni. Zależy nam na tym, by pracownicy KAS byli jeszcze bardziej kompetentni, świadomi, ale także pewni swojej wiedzy i umiejętności”⁵⁶.

Powyższa analiza, dotycząca nagminnego w ostatnich latach posługiwania się terminem „klient/klientocentryczność”, jednoznacznie wskazuje, że między podatnikiem a „klientem” nie można stawiać znaku równości, ponieważ nie są to synonimy, nawet jeżeli tak twierdzi minister finansów, premier lub inne osoby piastujące wysokie stanowiska związane z szeroko rozumianymi daninami publicznoprawnymi⁵⁷. Warto przypomnieć

⁵¹ Ibidem.

⁵² Por. Ministerstwo Finansów, *Restart podatkowy w #PolskiLad*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/restart-podatkowy-w-polskilad> (dostęp: 3.04.2022).

⁵³ Ministerstwo Finansów, *Powstanie uczelnia kształcąca kadry resortu finansów*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/powstanie-uczelnia-ksztalcaca-kadry-resortu-finansow> (dostęp: 2.04.2022).

⁵⁴ T. Kościński w: ibidem.

⁵⁵ R. Oszaś w: Ministerstwo Finansów, *7. edycja programu edukacyjnego Ministerstwa Finansów zakończona!*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/7-edycja-programu-edukacyjnego-ministerstwa-finansow-zakonczona> (dostęp: 6.04.2022).

⁵⁶ A. Chałupa w: *Powstanie uczelnia kształcąca kadry...* Warto w tym miejscu zauważyć, że postulat wprowadzenia szkoły skarbowości w literaturze przedmiotu znany jest co najmniej od 2000 r. – zob. B. Brzeziński, W. Nykiel, *Stan prawa podatkowego w Polsce. Raport 2000*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2000, nr 1, s. 121; B. Brzeziński, W. Nykiel, *Stan prawa podatkowego w Polsce. Raport 2005*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2006, nr 1, s. 117; B. Brzeziński, W. Nykiel, *Stan prawa podatkowego w Polsce. Raport 2010*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2011, nr 1, s. 75.

⁵⁷ Por. I. Nowak, *Podatki nazywane opłatami w imię maksymalizacji dochodów budżetowych – zarys problematyki*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2022, nr 2, s. 49, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2022.02.03>; W. Nykiel, *Budżet a normy prawa podatkowego*, „Studia Prawno-Ekonomiczne” 2021, t. 118, s. 45.

wszystkim tym osobom oraz innym bezrefleksyjnie powielającym ich wypowiedzi, że w art. 7 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁵⁸ mamy już unormowaną definicję legalną podatnika⁵⁹, zgodnie z którą jest nim osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, podlegająca na mocy ustaw podatkowych obowiązkowi podatkowemu⁶⁰. W tym zakresie „oczywistą oczywistością” jest, że żadnymi zabiegami propagandowo-publicystycznymi ani aktami wewnętrznymi⁶¹, a nawet aktami wykonawczymi do ustaw⁶² nie można zmieniać definicji legalnej biernego podmiotu stosunku podatkowoprawnego⁶³, określając go „klientem”. Być może rację ma jeden z uczestników przeprowadzonej w 2020 r. przez Krajową Sekcję Administracji Skarbowej NSZZ „Solidarność” ankiety pt. *Ocena wdrożenia i funkcjonowania Krajowej Administracji Skarbowej*, odnoszący „wrażenie, że ktoś tam na górze za długo pracował w korporacji albo w banku i próbuje przenieść te korpogłupoty do nas. My nie sprzedajemy żadnych produktów!!!! I nie obsługujemy żadnych klientów, bo podatnik to nie klient!!! Jesteśmy odpowiedzialni za pobór podatków, a nie za to, czy podatnik jest zadowolony i uśmiechnięty wyszedł z urzędu”⁶⁴. Idąc tropem

⁵⁸ Tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1540 ze zm., dalej: o.p.

⁵⁹ „Jednego z podmiotów stosunków podatkowoprawnych” – *Ordynacja podatkowa. Komentarz praktyczny*, red. B. Brzeziński, M. Kalinowski, A. Olesińska, Gdańsk 2017, s. 51.

⁶⁰ W myśl art. 7 § 1 o.p. ustawy podatkowe mogą ustanawiać podatnikami inne podmioty niż wymienione w art. 7 § 1 o.p., co oznacza, że „zakres osób objętych obowiązkiem podatkowym nie jest przy tym determinowany przez Ordynację podatkową, lecz przez inne ustawy podatkowe” – *Ordynacja podatkowa. Komentarz...*, s. 51.

⁶¹ Por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) z dnia 13 stycznia 2022 r., sygn. III OSK 4740/21, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych (dalej: CBOSA).

⁶² Zob. szerzej A. Bartosiewicz, R. Szaraniec, *Opinia prawna w przedmiocie rozporządzenia MF z 7 stycznia 2022 – w sprawie przedłużenia terminów poboru i przekazania zaliczek na podatek dochodowy*, 2022, <https://kdrc.pl/aktualnosci/opinia-prawna-w-przedmiocie-rozporzadzenia-mf-z-7-stycznia-2022-w-sprawie-przedluzenia-terminow-poboru-i-przekazania-zaliczek-na-podatek-dochodowy/> (dostęp: 13.04.2022); A. Bartosiewicz, *Ocena rozporządzenia Ministra Finansów z 7.01.2022 r. i skutków wynikających z niego dla płatników*, „Przegląd Podatkowy” 2022, nr 2, s. 5 i nast.

⁶³ Por. I. Nowak, *Rektyfikacja decyzji podatkowych i jej tryby*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2019, nr 2, s. 65 i nast., <https://doi.org/10.12775/PBPS.2019.014>

⁶⁴ *Oceń twórców KAS*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=27131 (dostęp: 30.04.2022); *Co sądzicie o wdrażaniu KAS – cz. I*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=27158 (dostęp: 30.04.2022); *Co sądzicie o wdrażaniu KAS – cz. II*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=27157 (dostęp: 24.04.2022).

też narracji, należałoby zapytać wszystkich entuzjastów prostego języka z Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów, używających zwrotu „klient”, co będzie wówczas, gdy ten ostatni w pewnym momencie rzeknie, że przecież „klient” jako „Nasz Pan” zawsze powinien mieć rację. W końcu T. Kościński zauważył, że „obywatel zawsze ma rację – to jest nasz klient”⁶⁵. I cóż rzec na takie *dictum*? A może, że „łączy nas [...] idea odczarowania administracji i wspólnego budowania pozytywnego myślenia o niej. Przed nami coraz więcej wyzwań. Silny zastrzyk pozytywnej energii i wiedzy, młodości i doświadczenia to impuls, który jest niezbędny dla stworzenia administracji publicznej przyszłości”⁶⁶, ponieważ „tylko jako zespół, który ma wspólne cele i determinację do ich realizacji, KAS może stać się awangardą w zakresie rozwiązań w administracji rządowej”⁶⁷. Po takich deklaracjach autor niniejszego opracowania odsyła wszystkich podatników, nazywanych „zniewalająco” przez kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów „klientami” oraz pracowników i funkcjonariuszy S.C.-S. przywołanych instytucji m.in. do publikacji A. Kamińskiego pt. *Antek Cwaniak: książka o zuchach*⁶⁸ (a w szczególności do rozdziału pierwszego – *Jak Antek zaczął zuchów kształcić*) oraz *Książka Wodza Zuchów*⁶⁹, w której „zuchy [w ich miejsce trzeba tylko wstawić „klientów” lub pracowników i funkcjonariuszy S.C.-S. – przyp. I.N.] ogromnie lubią gawędy – opowiadania. Można nawet powiedzieć, że czasami przepadają za nimi. Trzeba tylko dobrze i ciekawie opowiadać. Dobre i ciekawe opowiadanie nie jest rzeczą trudną, byleby znać ważne prawidła gawędzenia”⁷⁰ (sic!). Niestety,

⁶⁵ Tadeusz Kościński o relacji urząd–mieszkaniec w inteligentnym mieście, 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=aUrU4A6paPc> (dostęp: 15.04.2022).

⁶⁶ T. Oszast w: Ministerstwo Finansów, *Jeszcze bliższa współpraca między MF i SGH*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/jeszcze-blizsza-wspolpraca-miedzy-mf-i-sgh> (dostęp: 6.04.2022).

⁶⁷ M. Rzeczkowska w: Urząd Skarbowy w Dębicy, *Wyróżniliśmy zasłużonych dla finansów publicznych*, 2021, https://www.podkarpackie.kas.gov.pl/urząd-skarbowy-w-debicy/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/7crQ/content/wyroznilismy-zasluzonych-dla-finansow-publicznych?redirect=https%3A%2F%2Fwww.podkarpackie.kas.gov.pl%2Furząd-skarbowy-w-debicy%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_id%3D101_INSTANCE_7crQ%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1 (dostęp: 11.04.2022).

⁶⁸ A. Kamiński, *Antek Cwaniak: książka o zuchach*, Katowice 1932.

⁶⁹ A. Kamiński, *Książka Wodza Zuchów*, Katowice 1933.

⁷⁰ *Ibidem*, s. 294.

kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwa Finansów nie posługuje się prawidłowym stylem gawędzenia, zapominając o cennych wskazówkach A. Kamińskiego, że „nie należy mieć u zuchów [„klientów” lub pracowników i funkcjonariuszy S.C.-S. – przyp. I.N.] gawęd »ideowych«”⁷¹, a może trafniej – propagandowo-populistycznych. Z drugiej zaś strony można jeszcze „rozgrzać” całą – blisko 65-tysięczną strukturę administracji danin publicznoprawnych – żeńskimi formami nazw zawodów i tytułów (feminytywami). Mielibyśmy wówczas kolejne szkolenia, webinary, warsztaty na temat poprawnej odmiany powyższych form i nazw zawodów⁷². Jednakże przyjąć *a priori* należy, że i w takiej hipotetycznej sytuacji nie budzi wątpliwości i pozostaje poza sporem, iż – analogicznie jak przy regulacjach związanych z tzw. Polskim Ładem – zarówno kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej, jak i Ministerstwa Finansów zapewne stwierdziłoby, że „zakres i kierunek wprowadzonych zmian interesuje opinię publiczną. Świadczą o tym liczne publikacje w mediach”⁷³.

⁷¹ Ibidem.

⁷² Można sobie wyobrazić, że wszyscy pracownicy i funkcjonariusze S.C.-S. zostaną zobowiązani, aby mówić i pisać np. ministerka, prezeska, radczyni, dyrektorka, naczelniczka, kierownicza, pełnomocniczka, statystyczka, adiunktka, agrarystka, weterynarka, polityczka, skakajka, chirurgka itd./itd. – zob. *Stanowisko Rady Języka Polskiego w sprawie żeńskich form nazw zawodów i tytułów przyjęte na posiedzeniu plenarnym Rady 19 marca 2012 roku*, 2012, https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1359:stanowisko-rady-jzyka-polskiego-w-sprawie-eskich-form-nazw-zawodow-i-tytuow (dostęp: 13.04.2022); *Stanowisko Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN w sprawie żeńskich form nazw zawodów i tytułów przyjęte na posiedzeniu plenarnym Rady 25 listopada 2019 r.*, 2019, https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1861:stanowisko-rjp-w-sprawie-zenskich-form-nazw-zawodow-i-tytulow (dostęp: 13.04.2022).

⁷³ „Krajowa Administracja Skarbowa (KAS) podjęła szereg działań informacyjnych, aby zaspokoić zainteresowanie opinii publicznej” – Ministerstwo Finansów, *Polski Ład – informacja dla księgowych*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/polski-lad--informacja-dla-ksiegowych> (dostęp: 18.04.2022).

2.3. Departament Relacji z Klientami w Ministerstwie Finansów

W Ministerstwie Finansów 1 stycznia 2022 r. powołany został Departament Relacji z Klientami⁷⁴, na którego czele stanęła K. Prus-Malinowska⁷⁵. Departament ten wykonuje zadania związane z wielokanałową obsługą klientów, monitoringiem jakości oferowanych usług oraz realizacją programu „Klient w centrum uwagi KAS”⁷⁶. Ponadto „urzędy” także nowe obowiązki, związane m.in. ze strategią rozwoju kanałów zdalnych dla „klientów” Krajowej Administracji Skarbowej, wyodrębnioną obsługą „klientów” indywidualnych oraz mikro-, małych i średnich przedsiębiorców czy też z nadzorem nad Krajową Informacją Skarbową w zakresie wskaźników kontaktu z „klientami”⁷⁷.

Reasumując, zgodnie z pismem Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r. celem utworzenia Departamentu Relacji z Klientami „było zebranie w jednym departamencie dotychczas prowadzonych działań w obszarze usprawniania obsługi klientów KAS oraz powierzenie nowych zadań

⁷⁴ Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie nadania statutu Ministerstwu Finansów z dnia 20 grudnia 2021 r., nr 337, M.P. z 2021 r., poz. 1183. Według stanu na 25 lutego 2022 r. zatrudnienie w Departamencie Relacji z Klientami w Ministerstwie Finansów wynosiło 46 osób/etatów – według pisma Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022. Jednakże na 21 kwietnia 2022 r. w Departamencie Relacji z Klientami w Ministerstwie Finansów mamy 48 osób, a na 30 kwietnia 2022 r. 49 osób. Można zatem uznać, że przybywa jedna lub nawet dwie osoby na miesiąc – pismo Ministra Finansów z dnia 21 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.880.2022; pismo Ministra Finansów z dnia 1 czerwca 2022 r., nr BMI1.0123.1285.2022.

⁷⁵ K. Prus-Malinowska została zatrudniona w Ministerstwie Finansów 18 maja 2020 r. Okresy przebiegu pracy i zajmowanych stanowisk w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej przedstawiają się następująco: a) „zastępca dyrektora Departamentu Zarządzania Strategicznego od 18 maja 2020 roku do 28 lutego 2021 roku; b) zastępca dyrektora Departamentu Poboru Podatków od 1 marca 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku; c) dyrektor Departamentu Relacji z Klientami od 1 stycznia 2022 roku do nadal” – według pisma Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022. W tym miejscu warto przypomnieć za Ministrem Finansów, że „obowiązujące przepisy ustawy z 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej nie przewidują obowiązku przeprowadzania konkursów na wyższe stanowiska w służbie cywilnej” – pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022; Ministerstwo Finansów, *Departament Relacji z Klientami*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/departament-relacji-z-klientami> (dostęp: 13.04.2022).

⁷⁶ Zadania te wcześniej należały do Departamentu Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów – pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022.

⁷⁷ Według pisma Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022.

związanych ze strategią rozwoju kanałów zdalnych oraz nowym modelem wielokanałowej obsługi klientów KAS zarówno w kanałach zdalnych, jak i stacjonarnych. Realizacja tych czynności w DRK pozwoli osiągnąć synergię działań, optymalizację i standaryzację procesów oraz przyspieszy transformację cyfrową KAS w tym obszarze⁷⁸. Analogicznie w § 60 zarządzenia Ministra Finansów z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Finansów⁷⁹ czytamy też, że Departament Relacji z Klientami odpowiada m.in. za:

- 1) realizację zadań wykonywanych na rzecz klientów Krajowej Administracji Skarbowej, będących osobami fizycznymi oraz mikro-, małymi lub średnimi przedsiębiorcami w zakresie: projektowania, modelowania oraz wdrażania usług, rozwoju kanałów, standaryzacji i jakości obsługi, zarządzania relacjami, w tym opracowywanie i wdrażanie nowych form współpracy;
- 2) opracowywanie i nadzorowanie wdrożenia strategii doświadczeń klientów Krajowej Administracji Skarbowej, w tym projektowanie i prowadzenie badań oraz opracowywanie i wdrażanie procedur i standardów obsługi klientów Krajowej Administracji Skarbowej; realizowanie Programu „Klient w centrum uwagi KAS”.

Według stanu na 11 kwietnia 2022 r. liczba pracowników zatrudnionych w Departamencie Relacji z Klientami w Ministerstwie Finansów wynosiła 48 osób⁸⁰ – 44 z nich ma ukończone studia wyższe na kierunkach: administracja (12), prawo (4), zarządzanie i marketing (6), finanse i bankowość (4), informatyka (3), stosunki międzynarodowe (3), politologia (3), socjologia (2), chemia (1), włókiennictwo (1), elektronika i telekomunikacja (1), filologia polska (1), matematyka (1), pedagogika (1), finanse i rachunkowość (1)⁸¹. *A vista* przez pryzmat kierunkowego wykształcenia pracowników Departamentu Relacji z Klientami w Ministerstwie Finansów

⁷⁸ Ibidem.

⁷⁹ Dziennik Urzędowy Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2022 r., poz. 8.

⁸⁰ Średnie wynagrodzenie brutto pracownika zatrudnionego w Departamencie Relacji z Klientami w Ministerstwie Finansów to 8244,59 zł; mediana wynagrodzenia brutto – 7177,29 zł; dominanta wynagrodzenia brutto – 9111,31 zł – według pisma Ministra Finansów z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.890.2022. W Departamencie Relacji z Klientami w Ministerstwie Finansów nie pełnią służby funkcjonariusze S.C.-S. – pismo Ministra Finansów z dnia 21 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.880.2022.

⁸¹ Ibidem.

można nabrać uzasadnionych wątpliwości dotyczących ich kwalifikacji o profilu podatkowoprawnym⁸², właściwym do zrozumienia procesu wymiaru, poboru i egzekucji danin publicznoprawnych⁸³.

3. REGUŁY UPOWSZECHNIANIA/STOSOWANIA PROSTEGO JĘZYKA PRZEZ KRAJOWĄ ADMINISTRACJĘ SKARBOWĄ I MINISTERSTWO FINANSÓW – PRÓBA USYSTEMATYZOWANIA

3.1. Uwagi ogólne

Przez prosty język, zdaniem K. Prus-Malinowskiej, należy rozumieć język przejrzysty, zrozumiały i skuteczny styl pisania, który odpowiada na potrzeby obywateli⁸⁴. Można odnieść nieodparte wrażenie, że autorka tych słów stosuje „prosty język” również do pracowników i jednocześnie przedstawicieli związków zawodowych funkcjonujących w strukturze Krajowej Administracji Skarbowej. Przykładowo: w piśmie z dnia 14 maja 2021 r. skierowanym do T. Ludwińskiego, Przewodniczącego Rady Krajowej Sekcji Administracji Skarbowej NSZZ „Solidarność”, ze swoją troską podnosi: „Szanowny Panie, z uwagą przeczytałam pismo, w którym dzieli się Pan swoim niepokojem na temat zmian języka, jakim posługujemy się w komunikacji z naszymi klientami oraz między sobą. Również dla Pana ten temat jest ważny i ma Pan na uwadze wizerunek Krajowej Administracji Skarbowej. Wartości te są zatem istotne dla wielu z nas. Odniosę się do Pana uwag. [...] Przedstawił Pan drobiazgową analizę jednego z pism. Widać, że osoba, która jej dokonała, jest skrupulatna i zaangażowana. Zapraszamy ją, żeby dołączyła do zespołu sekretarzy”⁸⁵.

Celami Ministerstwa Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej w obszarze upowszechniania prostego języka są: dostarczenie „klientom” komunikacji najwyższej jakości, dbanie o pozytywne doświadczenia „klientów” w relacji z Krajową Administracją Skarbową, przejście na

⁸² B. Brzeziński, *Prawo podatkowe. Zagadnienia teorii i praktyki*, Toruń 2017, s. 190.

⁸³ Przykładowo: w Departamencie Relacji z Klientami w Ministerstwie Finansów funkcjonuje Zespół Zarządzania Doświadczeniami Klientów Krajowej Administracji Skarbowej.

⁸⁴ Prosty język używa „już wiele firm i urzędów w Polsce i na świecie. Zauważyły one, że prosta komunikacja przynosi wiele korzyści wszystkim zainteresowanym i buduje partnerskie relacje” – pismo Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

⁸⁵ Ibidem.

komunikację elektroniczną – wszędzie tam, gdzie to możliwe oraz uzyskanie czasu i energii na profesjonalne działania⁸⁶. Natomiast zasady upowszechniania/stosowania prostego języka przez Krajową Administrację Skarbową oraz Ministerstwo Finansów⁸⁷ oparte zostały na zaleceniach Szefa Służby Cywilnej⁸⁸ oraz publikacjach związanych z upraszczaniem komunikacji w administracji⁸⁹.

Proces upowszechniania/stosowania prostego języka przez Krajową Administrację Skarbową oraz Ministerstwo Finansów rozpoczął się w 2020 r., według następującej chronologii⁹⁰:

- 1) 29 lipca 2020 r. – zarządzenie Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o prostym języku;
- 2) 17 grudnia 2020 r. – zalecenie Szefa Służby Cywilnej w sprawie upowszechniania prostego języka;
- 3) 24 lutego 2021 r. – deklaracja Szefa Krajowej Administracji Skarbowej oraz Dyrektora Generalnego Ministerstwa Finansów na rzecz prostego języka;
- 4) 30 lipca 2021 r. – zarządzenie Dyrektora Generalnego Ministerstwa Finansów o prostym języku.

⁸⁶ Ministerstwo Finansów, *Prosty język. Wyzwania w komunikacji zdalnej. Ulga językowa*, 2021, <https://power.wup-katowice.pl/file/download/691> (dostęp: 3.04.2022).

⁸⁷ „Ministerstwo Finansów (MF) upraszcza język swojej organizacji od ponad 10 lat. To proces, który rozpoczął się od redagowania prostych komunikatów na stronę internetową. Następne były broszury informacyjne i ulotki dla podatników na temat corocznych akcji rozliczania PIT. Pracownicy MF zaczęli redagować je zgodnie z zasadami prostego języka. Ważnym impulsem w procesie zmiany języka ministerstwa był udział w projekcie »Obywatel«, który ruszył w 2015 r. W ramach projektu »Obywatel« pracownicy urzędu współtworzyli karty informacyjne na temat usług podatkowych, angażując się w redakcję skomplikowanych kart podatkowych. Do udziału w nim przygotowywali się na szkoleniach, które prowadzili eksperci od prostego języka i projektowania doświadczeń użytkownika (ang. user experience design, UXD)” – Serwis Służby Cywilnej, *Upraszczenie języka w Ministerstwie Finansów*, 2021, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/upraszczanie-jezyka-w-ministerstwie-finansow> (dostęp: 12.04.2022).

⁸⁸ Według którego „prosty język – czyli jasny, poprawny i zrozumiały styl pisania – musi być standardem komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej w administracji. Ważne jest, aby członkowie korpusu służby cywilnej myśleli o odbiorcy, do którego kierują swój tekst – jego potrzebach i kompetencjach językowych” – Służba Cywilna, *Upowszechnianie prostego języka. Zalecenie Szefa Służby Cywilnej*, b.d., <https://www.gov.pl/attachment/d3566d11-1823-42ee-9a17-6d860b1ad172> (dostęp: 23.04.2022).

⁸⁹ Pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022.

⁹⁰ Ibidem.

Trafna wydaje się w tym kontekście konstatacja, że tzw. resortowe zarządzenia, zalecenia, deklaracje i wszelkiego rodzaju wytyczne (okólniki), wydawane w formie tak zwanego prawa powielaczowego, nie mogą stanowić źródeł obowiązującego prawa, ponieważ nie mają mocy powszechnie wiążącej, przez co nie mogą być powoływane jako podstawa prawna rozstrzygnięć podatkowych⁹¹. Innymi słowy, w kontekście zamkniętego systemu źródeł prawa w ujęciu ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej⁹² podstawy prawnej dla wydania indywidualnych aktów podatkowych nie może stanowić tzw. prawo powielaczowe⁹³.

3.2. Zalecenie Szefa Służby Cywilnej w sprawie upowszechniania prostego języka a problem braku apolityczności służby cywilnej

W dniu 17 grudnia 2020 r. Szef Służby Cywilnej D. Dowiat-Urbański podpisał zalecenie w sprawie upowszechniania prostego języka, którego głównym założeniem jest dążenie, aby prosty język stał się standardem komunikacji pisemnej w urzędach administracji rządowej⁹⁴. W dokumencie wymieniano m.in. korzyści płynące ze stosowania prostego języka jako standardu komunikacyjnego w służbie cywilnej, wskazując, że⁹⁵:

- 1) znajomość i konsekwentne stosowanie zasad prostego języka przez pracowników urzędów w kanałach komunikacji pisemnej wpłynie na wyższą jakość i dostępność usług publicznych, ponieważ prosta

⁹¹ Por. wyrok NSA z dnia 19 października 1990 r., sygn. III SA 643/90, CBOSA; I. Nowak, *Współdziałanie organów administracji publicznej przy wydawaniu decyzji podatkowych – aspekt proceduralny*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2020, nr 4, s. 23 i nast., <https://doi.org/10.12775/PBPS.2020.022>; tenże, *Wezwania w świetle pomocy prawnej pomiędzy organami administracji podatkowej na gruncie art. 157 i 157a Ordynacji podatkowej*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2018, nr 3, s. 43 i nast., <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2018.03.03>

⁹² Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.

⁹³ Por. wyrok NSA z dnia 13 stycznia 2022 r., sygn. III OSK 4740/21, CBOSA; wyrok NSA z dnia 13 stycznia 2022 r., sygn. III OSK 4741/21, CBOSA; wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. II SA/Bd 737/21, CBOSA; wyrok NSA z dnia 26 października 2021 r., sygn. III OSK 4199/21, CBOSA.

⁹⁴ Serwis Służby Cywilnej, *Prosty język w służbie cywilnej – Szef Służby Cywilnej podpisał zalecenie*, 2020, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/prosty-jezyk-w-sluzbie-cywilnej---szef-sluzby-cywilnej-podpisal-zalecenie> (dostęp: 10.04.2022).

⁹⁵ Ibidem.

- i przejrzysta komunikacja kształtować będzie pozytywny wizerunek służby cywilnej i pozwoli oszczędzić czas urzędników i obywateli;
- 2) stosując zasady prostego języka, można skuteczniej zarządzać ludźmi, procesami, projektami czy ryzykiem i dzięki temu urzędy administracji rządowej i państwo funkcjonują sprawniej, co przełoży się na atmosferę pracy i wydajność pracowników.

Szef Służby Cywilnej zalecił, aby w działania związane z usprawnieniem komunikacji w administracji rządowej włączyli się wszyscy członkowie korpusu służby cywilnej. Powinni oni doskonalić swoje kompetencje komunikacyjne i językowe oraz upraszczać komunikację, aby była ona przyjazna dla odbiorcy⁹⁶. Natomiast kierownicy urzędów i dyrektorzy generalni administracji rządowej mają dbać, aby pracownicy stosowali zasady prostego języka w komunikacji z „klientem wewnętrznym i zewnętrznym”, umożliwiając im udział w szkoleniach z zakresu prostego języka i motywując do samokształcenia⁹⁷.

Nie sposób w tym miejscu nie dostrzec, że Szef Służby Cywilnej D. Dowiat-Urbański w wywiadzie udzielonym „Dziennikowi Gazecie Prawnej” w listopadzie 2021 r. na pytanie, czy służba cywilna jest upolityczniona, odpowiedział: „Nie. W znakomitej większości jest ona neutralna politycznie i bezstronna”⁹⁸. Natomiast na stwierdzenie, że od ponad pięciu lat nie ma konkursów na stanowiska dyrektorskie, a kandydat może być powoływany z tzw. ulicy i odwoływany z dnia na dzień, odpowiedział, że „zamyśl jest taki, aby szybko zmieniać osoby, które się nie sprawdzają na określonym stanowisku”⁹⁹. Trudno jednak zgodzić się z taką argumentacją Szefa Służby Cywilnej, ponieważ w tym obszarze jednoznacznie zarówno doktryna, jak i przedstawiciele związków zawodowych podkreślają, że służba cywilna jest upolityczniona. Przykładowo: według S. Płazka obecnie mamy do czynienia z udawaniem, że służba cywilna istnieje¹⁰⁰. „Dziś też powołuje

⁹⁶ Ibidem.

⁹⁷ Ibidem.

⁹⁸ D. Dowiat-Urbański w: A. Radwan, *Przyszłoroczne podwyżki dla urzędników są całkiem przyzwoite [WYWIAD]*, 2021, <https://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/8289331,dobroslaw-dowiat-urbanski-sluzba-cywilna-urzednik-podwyzki-wywiad.html> (dostęp: 13.04.2022).

⁹⁹ „Ze swojej strony zaleciłem rzetelne sprawdzanie kompetencji, w tym kierowniczych, zatrudnianych w ten sposób kandydatów” – ibidem.

¹⁰⁰ S. Płazek w: A. Radwan, *Na szczytach władzy służba urzędnicza się nie przyjęła*, 2022, <https://serwisy.gazetaprawna.pl/samorzad/artykuly/8358511,sluzba-cywilna-urzednicy-plazek-wywiad-fachowcy-polityka.html> (dostęp: 8.04.2022).

się i odwołuje dyrektorów bez jasnych kryteriów. W efekcie stanowiska są obstawiane przez swoich z obecnego rozdania. [...] Obecnie nie ma jasnej ścieżki kariery, czyli kandydat nie wie, po jakim czasie ma szansę na bycie np. dyrektorem urzędu¹⁰¹, „a przecież rolą urzędnika ma być neutralność, a nie podległość polityczna”¹⁰². Analogicznie podnosi T. Ludwiński, Przewodniczący Rady Krajowej Sekcji Administracji Skarbowej NSZZ „Solidarność”, zauważając, że służba cywilna jest upolityczniona, „jeśli chodzi o obsadzania. Nie jest chyba też przypadkiem, że koleżanka premiera z czasów studiów jest dyrektorem generalnym w Ministerstwie Finansów”¹⁰³. A może T. Ludwiński jest w błędzie, ponieważ R. Oszast w ostatnim dniu swojej pracy w Ministerstwie Finansów na stanowisku Dyrektora Generalnego w piśmie skierowanym do pracowników i funkcjonariuszy S.C.-S. podnosiła, że „przez ostatnie 2,5 roku każdego dnia podejmowałam działania, które miały na celu wesprzeć Państwa w realizacji zadań merytorycznych. Wspólnie tworzyliśmy administrację przyjazną obywatelom, rozumiejąc potrzeby podatników. W tym czasie Ministerstwo Finansów stało się nowoczesnym i atrakcyjnym miejscem pracy dla wielu z nas. Chciałam podziękować Państwu za ten wspólnie spędzony czas, za nasze dyskusje, spory i rozmowy. Razem zmienialiśmy kulturę naszej organizacji, promując współpracę i zwiększając sprawczość naszego działania. Szczególnie cenny był dla mnie

¹⁰¹ Ibidem.

¹⁰² J. Hryniewicz w: A. Radwan, *Urząd to nie korporacja*, s. B8.

¹⁰³ T. Ludwiński w: A. Radwan, *Urząd to nie korporacja*, s. B8; analogicznie B. Miłkołajewska, *Ludzie Morawieckiego. Przyjaciele z Solidarności Walczącej na państwowym [UJAWNIAMY PŁACE]*, 2021, <https://oko.press/morawiecki-spolki-solidarnosc-walczaca-wynagrodzenia/> (dostęp: 16.04.2022). Według B. Godusławskiego R. Oszast, „zanim trafiła do administracji rządowej, pracowała przez 11,5 roku w BZ WBK (później Santander Bank Polska). Zajmowała kluczowe stanowiska – była m.in. dyrektorem departamentu obsługi klientów korporacyjnych czy dyrektorem HR. W lipcu 2019 r. została powołana na stanowisko zastępcy dyrektora w biurze dyrektora generalnego MF, a pod koniec sierpnia tego samego roku została dyrektorem generalnym” – B. Godusławski, *Szara eminenca resortu finansów i współpracowniczka Morawieckiego pod lupą CBA*, 2021, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8256394,ministerstwo-finansow-ustawa-antykorupcyjna-renata-oszast-cba.html> (dostęp: 17.04.2022); podobnie *Kolejna zmiana w Ministerstwie Finansów. Odeszła osoba bliska premierowi*, 2022, <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/ministerstwo-finansow-zmiany-renata-oszast-odchodzi-katarzyna-szwedanowa-dyrektor-generalna-ministerstwa-finansow-5599955> (dostęp: 23.04.2022); S. Bounaoui, *Kolejna dymisja za Polski Ład. Renata Oszast odchodzi z Ministerstwa Finansów*, 2022, https://www.rm24.pl/raporty/raport-polskilad/news-kolejna-dymisja-za-polski-lad-renata-oszast-odchodzi-z-minis,nId,5832250#crp_state=1 (dostęp: 22.04.2022).

dialog z pracownikami, to on otwierał na różne perspektywy, inspirował i motywował do działania. Praca na rzecz administracji rządowej jest jednym ze szlachetniejszych zajęć w życiu zawodowym człowieka. Cieszę się, że miałam okazję tego doświadczyć, a przy okazji poznać bardzo ciekawych, mądrych i oddanych Polsce ludzi¹⁰⁴.

Reasumując, za J. Itrich-Drabarek należy powtórzyć, że „żadnego państwa nie stać na biedną administrację [także w aspekcie personalnym – przyp. I.N.], ponieważ jej bieda generuje kłopoty¹⁰⁵”.

3.3. Zarządzenie Szefa Krajowej Administracji Skarbowej w sprawie upowszechniania prostego języka urzędowego w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej

Szef Krajowej Administracji Skarbowej zarządzeniem nr 97 z dnia 29 lipca 2020 r. w sprawie upowszechniania prostego języka urzędowego w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej (dalej: zarządzenie nr 97) określił działania na rzecz upowszechniania prostego języka urzędowego, których celem co do zasady jest współpraca w ramach jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej na rzecz jasnej, prostej i czytelnej komunikacji z „klientami” Krajowej Administracji Skarbowej oraz wewnątrz resortu finansów. W uzasadnieniu zarządzenia nr 97 czytamy, że ma ono na celu wprowadzenie rozwiązań sprzyjających odformalizowaniu komunikacji wewnętrznej oraz zewnętrznej w Krajowej Administracji Skarbowej, w szczególności przez współpracę jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej na rzecz jasnej i czytelnej komunikacji oraz podniesienie wiedzy o prostym języku urzędowym. Ponadto zarządzenie określa działania na rzecz upowszechniania prostego języka urzędowego, które będą realizowane przez liderów i ambasadorów prostego języka, w ramach których opracują oni zasady jego stosowania oraz wzory pism urzędowych.

Stosowanie prostego języka urzędowego i doskonalenie umiejętności w tej dziedzinie jest obowiązkiem wszystkich pracowników Krajowej

¹⁰⁴ *Jak oni teraz dadzą radę?*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=28063 (dostęp: 16.04.2022).

¹⁰⁵ J. Itrich-Drabarek w: A. Radwan, *Żadnego państwa nie stać na biedną administrację, ponieważ jej bieda generuje kłopoty*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 23.02.2022, nr 37(5699), s. B9; analogicznie S. Siwy w: *Do Premiera – Służba Cywilna*, 2020, <https://celnicy.pl/threads/do-premiera-sluzba-cywilna.16913/> (dostęp: 3.04.2022).

Administracji Skarbowej i funkcjonariuszy S.C.-S.¹⁰⁶ W tym celu kierownicy jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej zostali zobowiązani do inicjowania i wspierania aktywności podległych pracowników oraz funkcjonariuszy S.C.-S. w zakresie stosowania prostego języka urzędowego, w tym uczestnictwa w szkoleniach z tego zakresu¹⁰⁷.

Nie sposób nie dostrzec, że zarządzenie nr 97 jest klasycznym przykładem prawa powielaczowego, które nie ma żadnej mocy wiążącej, ponieważ art. 87 Konstytucji RP wymienia źródła powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej i z całą pewnością nie są nimi „zarządzenia Szefa KAS”¹⁰⁸.

3.4. Deklaracja na rzecz upraszczania języka

Deklarację na rzecz upraszczania języka ze strony Ministerstwa Finansów podpisały M. Rzeczkowska – Szef Krajowej Administracji Skarbowej oraz R. Oszast – Dyrektor Generalna w Ministerstwie Finansów¹⁰⁹. Przedstawiciele powyższych instytucji zobowiązali się do propagowania idei prostego języka¹¹⁰ i zadeklarowali, że będą:

- 1) dążyć do tego, aby pracownicy urzędów mieli kompetencje niezbędne do przestrzegania zasad prostego języka w mowie i piśmie;
- 2) tworzyć standardy językowe i zachęcać pracowników do ich stosowania;
- 3) uwrażliwiać pracowników urzędów na potrzeby innych – bez względu na wiek, poziom niepełnosprawności czy wykształcenia¹¹¹;

¹⁰⁶ Zob. § 2 zarządzenia nr 97.

¹⁰⁷ Z uzasadnienia zarządzenia Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

¹⁰⁸ Por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 10 lutego 2015 r., sygn. IV SA/Wa 2422/14, CBOSA.

¹⁰⁹ W spotkaniu uczestniczyli też Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej T. Kościński i Dyrektor Generalny Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej M. Redzko – Krajowa Administracja Skarbowa, *Prosty język w Ministerstwie Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej*, 2021, https://www.kis.gov.pl/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/JSs9/content/id/10576301 (dostęp: 1.04.2022).

¹¹⁰ Ibidem.

¹¹¹ Jako ciekawostkę można podać, że w Izbie Administracji Skarbowej w Olsztynie „pisma są tworzone w taki sposób, aby jak największa grupa adresatów miała do nich dostęp i mogła ich używać – w tym także [...] osoby, które nie mają czasu na czytanie długich i skomplikowanych pism urzędowych – prezesi i dyrektorzy firm, lekarze, prawnicy, przedsiębiorcy itd.” – pismo DIAS w Olsztynie z dnia 11 marca 2022 r., nr 2801-IWK.0150.55.2022.

4) wprowadzać w życie rozwiązania zgodne z ideą prostego języka oraz sami własnym przykładem zarażać nią innych¹¹².

Zdaniem obecnego przy podpisywaniu deklaracji Ministra Finansów T. Kościńskiego: „chcemy, by obywatele dostawali pisma, które są zrozumiałe i przyjazne, pisane z myślą o nich. Dlatego jednym z naszych zadań jest przekładanie nawet trudnych i skomplikowanych informacji na proste i zrozumiałe komunikaty”¹¹³. Analogicznie podnosiła R. Oszaś, że „podpisując deklarację, odważnie podejmujemy wyzwanie. Jednocześnie, w formie wirtualnej, będą ją mogli podpisywać również nasi pracownicy. Zmiana zaczyna się od nas. Wszyscy, którzy mają komputer i klawiaturę, mogą się przyłączyć i zadeklarować dziś, że będą starać się pisać prościej. W mejlach, w pismach, we wnioskach”¹¹⁴. Ponadto, zdaniem Szefa Krajowej Administracji Skarbowej M. Rzeczkowskiej, prosty język jest elementem programu „Klient w centrum uwagi KAS”, który „opiera się na czterech filarach: zadowoleni klienci, zintegrowane usługi IT, rozwój kompetencji pracowników i funkcjonariuszy, efektywność operacyjna”¹¹⁵. Szef Krajowej Administracji Skarbowej zapowiedziała także dość ciekawe rozwiązanie, zgodnie z którym pracownikom oraz funkcjonariuszom S.C.-S. zostanie zaproponowane także „nowe podejście do zarządzania kadrami”¹¹⁶ (sic!). Wskazała również na konieczność przeprowadzenia szkoleń z „prostego języka”, tak „aby podwyższyć standardy obsługi w każdym z punktów kontaktu z klientem”¹¹⁷ w celu zrozumienia jego potrzeb i problemów, ponieważ administracja musi wychodzić „naprzeciw wyzwaniom, jakie przynoszą obecne czasy”¹¹⁸.

Na zakończenie tej części rozważań jako swoistą ciekawostkę należy podać, że w ramach działań związanych z opracowaniem programu „Klient w centrum uwagi KAS” firmie Cogision zostało zlecone badanie

¹¹² *Deklaracja prostego języka*, b.d., https://www.gov.pl/documents/33372/436746/Deklaracja_prostego_jezyka.pdf/2269ad3f-0692-7fcd-9fc1-c3a9336aa2ed (dostęp: 9.04.2022).

¹¹³ Krajowa Administracja Skarbowa, *Prosty język w Ministerstwie Finansów...*

¹¹⁴ *Ibidem*.

¹¹⁵ „Projekty realizowane w ramach programu »Klient w centrum uwagi KAS« będą prowadzone przez zespoły złożone z ekspertów zarówno z urzędów skarbowych, izb administracji skarbowych, jak i z centrali. Rzeczkowska zapewniła, że będą oni kierować się potrzebami klientów i wewnętrznymi potrzebami KAS” – *KAS uruchamia program »Klient w centrum uwagi«*, 2020, <https://www.pb.pl/kas-uruchamia-program-klient-w-centrum-uwagi-996883> (dostęp: 7.04.2022).

¹¹⁶ *Ibidem*.

¹¹⁷ *Ibidem*.

¹¹⁸ *Ibidem*.

jakościowe, mające na celu ustalenie prac, które Krajowa Administracja Skarbowa powinna podjąć, by podnieść poziom zadowolenia podatników ze świadczonych usług¹¹⁹. Być może następstwem tych działań jest kolejna inicjatywa Ministerstwa Finansów pt. „Zakup badań jakościowych klientów i audytów Tajemniczego Klienta i Tajemniczego Dzwoniącego”¹²⁰, których celem jest przeprowadzenie badań dotyczących zdiagnozowania aktualnego stanu realizacji standardów obsługi bezpośredniej i telefonicznej w urzędach skarbowych i call center Krajowej Informacji Skarbowej oraz kwartalnego monitoringu realizacji standardów obsługi bezpośredniej i telefonicznej w urzędach skarbowych i call center Krajowej Informacji Skarbowej¹²¹. W określonym obszarze rację ma S. Siwy, Przewodniczący Związku Zawodowego Celnicy PL, który – wnosząc do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej M. Rzeczkwiskiej o wstrzymanie realizacji programu „Tajemniczy Klient” w formule, w której koszt badania ankietowego i analizy poziomu usług Krajowej Administracji Skarbowej ma wynieść niemal 1,5 mln zł – wskazuje alternatywne i tańsze metody, np. zlecenie takiego działania uczelni wyższej w ramach badań naukowych bądź przeprowadzenie badania ankietowego podatników z zaangażowaniem pracowników Krajowej Administracji Skarbowej¹²².

3.5. Zarządzenie Dyrektora Generalnego w Ministerstwie Finansów w sprawie upowszechniania prostego języka

Dyrektor Generalna w Ministerstwie Finansów R. Oszast 30 lipca 2021 r. wydała zarządzenie nr 21/BKP/2021 w sprawie upowszechniania prostego języka w Ministerstwie Finansów (dalej: z.D.G.M.F.). Zgodnie z jej uzasadnieniem zarządzenie wspiera inicjatywę „Ulga językowa w Ministerstwie Finansów”, której celem jest upraszczanie języka codziennej

¹¹⁹ Pismo Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 3 grudnia 2020 r., nr BM11.0123.1550.2020, *Ku zadowoleniu podatników...*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=27622 (dostęp: 9.04.2022).

¹²⁰ Ministerstwo Finansów, *Zamówienie publiczne*, b.d., <https://www.gov.pl/web/finanse/zakup-badan-jakosciowych-klientow-i-audytow-tajemniczego-klienta-i-tajemniczego-dzwoniacego> (dostęp: 8.04.2022); *Szpieg z Krainy D(r)eszczowców wkrótce w KAS...*, 2022, https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=28050 (dostęp: 13.04.2022).

¹²¹ Ministerstwo Finansów, *Zamówienie...*; *Szpieg z Krainy D(r)eszczowców...*

¹²² S. Siwy, *Program „tajemniczy klient” to absurd*, 2022, <https://celnicy.pl/threads/program-tajemniczy-klient-to-absurd.17680/> (dostęp: 4.04.2022).

komunikacji w Ministerstwie Finansów. Ponadto zarządzenie normuje zadania dyrektorów komórek organizacyjnych związanych z upowszechnianiem prostego języka w podległej komórce organizacyjnej, m.in. w zakresie realizacji planu działań upraszczania języka komunikacji. Przykładowo: według § 2 z.D.G.M.F. stosowanie zasad prostego języka określonych w standardach ulgi językowej w Ministerstwie Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej jest obowiązkiem wszystkich pracowników Ministerstwa Finansów, z uwzględnieniem w szczególności adresata i rodzaju sporządzanego pisma. Między innymi w świetle § 2 z.D.G.M.F. dyrektor komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów:

- 1) realizuje i aktualizuje do końca 2022 r. dwuletni plan działań upraszczania języka komunikacji¹²³;
- 2) składa Dyrektorowi Generalnemu Ministerstwa Finansów (w formie pisemnej) sprawozdanie z realizacji planu działań (w listopadzie 2021 r., czerwcu 2022 r. i listopadzie 2022 r.);
- 3) wyznacza spośród pracowników kierowanej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów osoby pełniące funkcję ambasadorów prostego języka;
- 4) współpracuje, w ramach realizacji planu działań, z osobami koordynującymi proces sprawozdawczy z realizacji tych planów.

¹²³ „Dwuletni plan działań upraszczania języka komunikacji, o którym mowa w Zarządzeniu nr 21/BKP/2021 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Finansów z 30 lipca 2021 r. w sprawie upowszechniania prostego języka w Ministerstwie Finansów, to akcja Ministerstwa Finansów, zgodnie z którą każdy departament i biuro zobowiązały się do opracowania indywidualnego harmonogramu i wdrożenia (każdy departament we własnym zakresie) różnego rodzaju działań związanych z upraszczaniem języka komunikacji i inicjatywą »Ulga językowa«, a następnie do rozliczania się z realizacji zaplanowanych działań, obejmujących okres od kwietnia 2021 do grudnia 2022 roku. Zgodnie z wytycznymi Dyrektora Generalnego, plan działań poszczególnych departamentów i biur Ministerstwa Finansów: »powinien obejmować wszystkie komunikaty (np. pisma, maile, komunikaty w systemach), które tworzy dana komórka«. Wskazane zarządzenie nie przewiduje obowiązku opracowania jednego zbiorczego sprawozdania. Komórki organizacyjne sprawozdawały oddzielnie z realizacji zaplanowanych działań w trybie roboczym» – pismo Ministra Finansów z dnia 3 czerwca 2022 r., nr BMI1.0123.866.2022.

4. „STANDARDY” ULGI JĘZYKOWEJ

Według Ministra Finansów Ulga językowa to ważna inicjatywa, mająca propagować prosty język w taki sposób, aby odbiorcy otrzymywali klarowne i czytelne informacje¹²⁴ i właśnie w tym celu w kwietniu 2020 r. powstał wspólny projekt Ministerstwa Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej pod takim tytułem. Ideą projektu była zmiana sposobu myślenia o komunikacji z podatnikiem, która wpisywałaby się w formułę „klienta w centrum uwagi”, a przyjazna komunikacja i prosty język odgrywałyby – jako podstawy relacji – kluczową rolę¹²⁵. Wydaje się, że w tym celu w Krajowej Administracji Skarbowej powołano Kierownika Ulgi językowej¹²⁶, którym chyba została A. Dąbrowska-Uss¹²⁷. Jednakże, według pisma Ministra Finansów z dnia 13 maja 2022 r., „w Krajowej Administracji Skarbowej oraz Ministerstwie Finansów nie ma stanowiska Kierownika Ulgi językowej. Nie ma osobnego zakresu obowiązków dla takiego stanowiska. Nie było konkursu na to stanowisko – gdyż nie ma takiego stanowiska [...] Informację o roli Kierownika Ulgi językowej przekazała dyrektorom izb administracji skarbowej ówczesna Szefowa KAS Magdalena Rzeczowska na spotkaniu 21 kwietnia 2021 roku. Jako Kierownika Ulgi językowej wskazała Panią Agnieszkę Dąbrowską-Uss (jako że nie jest to stanowisko, nie została nań powołana) [...] Nie ma osobnego wynagrodzenia na stanowisku Kierownika Ulgi językowej – gdyż nie ma takiego stanowiska”¹²⁸. *Nolens volens* są to na pewno jakieś „standardy” Ulgi językowej, a tzw. nieistnienie stanowiska

¹²⁴ Pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022.

¹²⁵ Serwis Służby Cywilnej, *Upraszczanie języka...*

¹²⁶ Zob. Serwis Służby Cywilnej, *Czwarte spotkanie zespołu*, 2021, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/iv-spotkanie-zespołu-ds-promocji-prostego-jezyka-w-administracji-rzadowej> (dostęp: 24.04.2022); pismo Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

¹²⁷ „Agnieszka Dąbrowska-Uss rozpoczęła pracę w Ministerstwie Finansów 16 lutego 2021 roku. Wcześniej nie pracowała w Ministerstwie Finansów, Krajowej Administracji Skarbowej ani innych organach podatkowych. [...] Agnieszka Dąbrowska-Uss jest językoznawcą, etnolingwistą, liderem projektów. Ma ponad dwudziestoletnie doświadczenie w pracy w komunikacji oraz zarządzaniu doświadczeniem klientów. Jest: magistrem filologii polskiej w zakładzie Językoznawstwa i gramatyki współczesnego języka polskiego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; konsultantem prostego języka certyfikowanym przez Pracownię Prostej Polszczyzny Uniwersytetu Wrocławskiego; absolwentem studiów podyplomowych Lider Innowacji Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie” – pismo Ministra Finansów z dnia 13 maja 2022 r., nr BMI1.0123.961.2022.

¹²⁸ Pismo Ministra Finansów z dnia 13 maja 2022 r., nr BMI1.0123.961.2022.

Kierownika Ulgi językowej¹²⁹ należy zapewne traktować wyłącznie jako metafizyczną doskonalszą formę jego obecności (sic!). Nie sposób w tym miejscu nie dostrzec, że motywację do stworzenia powyższego pisma stanowił chyba fragment filmu „Miś” w reżyserii S. Barei, zgodnie z którym „Pani Krysiu ten facet co tu był, jest potrzebny, wyszedł, potrzebny jest”¹³⁰.

Nazwę „Ulga językowa” – według K. Prus-Malinowskiej – dla inicjatywy upraszczania języka w Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwie Finansów wybrali pracownicy resortu finansów w przeprowadzonym w maju 2020 r. konkursie¹³¹. Przywołana autorka podaje także, że według wskazówek językoznawców oraz w zgodzie ze specyfiką Krajowej Administracji Skarbowej¹³² zasady ulgi językowej zostały zawarte w broszurze pt. *Standardy ulgi językowej w Ministerstwie Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej*¹³³, gdzie we wstępie można przeczytać m.in., że „dzięki

¹²⁹ Według internetowego portalu informacyjnego Skarbowcy.pl, działającego w ramach Krajowej Sekcji Administracji Skarbowej NSZZ „Solidarność”, powołującego się na serwis LinkedIn, w którym m.in. użytkownicy zamieszczają swoje dane dostępne dla każdego internauty – A. Dąbrowska-Uss ma bogate doświadczenie zawodowe z sektora bankowego – *Poznaj szefową Ulgi językowej...*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=28111 (dostęp: 30.04.2022); zob. także J. Uryniuk, *Kolejny bank ma swój internetowy kantor wymiany walut. Tym razem BZ WBK*, 2017, <https://www.cashless.pl/2910-kolejny-bank-ma-swoj-internetowy-kantor-wymiany-walut-tym-razem-bz-wbk> (dostęp: 13.04.2022); *Lista osób, które przygotowały Dobre praktyki prostej komunikacji bankowej*, [w:] *Dobre praktyki prostej komunikacji bankowej*, 2021, <https://zbp.pl/getmedia/74aaf8c3-6412-4350-a77a-128477fd4381/2-Dobre-praktyki-prostej-komunikacji-bankowej> (dostęp: 15.04.2022).

¹³⁰ *Miś* (S. Bareja), scena przywołania omyłkowo odesłanego dublera, https://www.youtube.com/watch?v=llUB6jsR_uk (dostęp: 16.04.2022).

¹³¹ W finałowym głosowaniu, w którym uczestniczyło ponad 3500 osób z Ministerstwa Finansów oraz Krajowej Administracji Skarbowej, najwięcej głosów otrzymała nazwa „Ulga językowa” – pismo Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

¹³² „Standardy Ulgi językowej w MF i KAS opisaliśmy w broszurze o tym tytule. Zawiera ona zasady redagowania pism według wskazówek językoznawców oraz w zgodzie ze specyfiką Krajowej Administracji Skarbowej. Broszurę zredagowali praktycy – zespół pracowników KAS, KIS, CIRF oraz MF. Są to osoby z wieloletnim stażem pracy w resorcie finansów. Zapisy broszury skonsultowali prawnicy oraz pracownicy odpowiedzialni za wdrażanie i stosowanie reguł dostępności cyfrowej” – pismo Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

¹³³ Broszura zawiera m.in. zasady redagowania pism i jest raz na kwartał weryfikowana, a także może być uaktualniana – pismo Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

uldze językowej będziemy prościej mówić i pisać, a ponadto, jeśli będziemy stosować zasady prostego języka w codziennej komunikacji, zyskamy na tym – i jako nadawcy, i jako odbiorcy, ponieważ prosta komunikacja jest wtedy, gdy nasze wypowiedzi są przystępne¹³⁴.

Według K. Prus-Malinowskiej „pismo w standardzie Ulgi językowej to wzór, w którym treść jest ułożona zgodnie ze wskazówkami prostego języka. Występuje w nim wyraźny podział na części, przedzielone śródtytułami. Ważnym elementem pisma jest metryka, gdzie umieszczone są informacje o temacie pisma i osobie, która może udzielić informacji. Pismo takie zredagowane jest przy użyciu prostej czcionki. Decyzję, o tym, jakiego rodzaju i wielkości czcionki będziemy używali, jaka będzie interlinia czy odstępy między akapitami, podjęliśmy w porozumieniu z pracownikami prostej polszczyzny uznanych uniwersytetów. Ważny był aspekt wymogów prawnych – dostosowania pisma do reguł dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami – dla nich rodzaj czy wielkość czcionki ma jeszcze większe znaczenie¹³⁵. Chciałoby się zapytać panią dyrektor, czy naprawdę czcionka Calibri i jej wielkość mają tak kluczowe znaczenie. Już powyższe skłania do zastanowienia się, jakimi kryteriami kierowali się wspomniani – wprawdzie anonimowi – ale jednak pracownicy „pracowni prostej polszczyzny uznanych uniwersytetów”, doradzając właśnie czcionkę Calibri do wszelkiego rodzaju pism podatkowych¹³⁶.

Broszura *Standardy ulgi językowej w Ministerstwie Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej* zawiera dziesięć zasad: pisz, żeby być zrozumianym¹³⁷; buduj relację z odbiorcą¹³⁸; prowadź odbiorcę przez tekst¹³⁹; im mniej, tym lepiej¹⁴⁰; koniec myśli i kropka¹⁴¹; nie komplikuj wypowiedzi¹⁴²;

¹³⁴ Wstęp do broszury *Standardy ulgi językowej*.

¹³⁵ Pismo Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

¹³⁶ Ibidem.

¹³⁷ Myśl o odbiorcy – o tym, w jaki sposób przekazać mu informację, o tym, jakie informacje powinien otrzymać.

¹³⁸ Zwracaj się bezpośrednio do odbiorcy – tak, jakbyś z nim rozmawiał.

¹³⁹ Pamiętaj o logice wypowiedzi, odpowiedniej kolejności informacji. Wprowadź śródtytuły, będą nawigacją dla odbiorcy.

¹⁴⁰ Zamieszczaj w piśmie tylko to, co istotne lub konieczne. Istotne, czyli informacyjnie ważne dla odbiorcy. Konieczne, czyli wymagane przepisami.

¹⁴¹ Jedną myśl zamykaj w jednym zdaniu – dzięki temu odbiorca będzie zapoznawał się z treścią krok po kroku.

¹⁴² Pisz tak, jak mówisz – stosuj „naturalną” gramatykę.

pamiętaj, że to słowa budują treść¹⁴³; o czynnościach pisz jednoznacznie¹⁴⁴; zadbaj o przejrzystość pisma¹⁴⁵; sprawdzaj; poprawiaj; ulepszaj¹⁴⁶. Warto jednak pamiętać, że według K. Prus-Malinowskiej za „finalną treść, dobór podstawy prawnej czy treść pouczenia w piśmie, które trafi do klienta – odpowiada autor tego pisma”¹⁴⁷.

Zgodnie z prezentacją Ministerstwa Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej z 25 marca 2021 r. pt. *Prosty język. Wyzwania w komunikacji zdalnej* „liczba zaangażowanych osób w KAS i MF osiąga masę krytyczną”¹⁴⁸. I faktycznie w tzw. krzewienie ulgi językowej zaangażowani są – oprócz, rzecz jasna, naczelników urzędów skarbowych i urzędów celno-skarbowych, dyrektorów izb administracji skarbowej i osób funkcyjnych z Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwa Finansów – co do zasady:

- 1) ambasadorzy prostego języka – najważniejszą rolę w projekcie odgrywa dwustu ambasadorów prostego języka¹⁴⁹, wybranych w drodze rekrutacji; działają oni m.in. w departamentach Ministerstwa Finansów, urzędach skarbowych i izbach administracji skarbowej, a ich rolą jest praca na rzecz zmiany języka resortu finansów lokalnie – np. zmiana wzorów pism, szkolenia dla pracowników, zmiana komunikacji mailowej w swojej jednostce¹⁵⁰;
- 2) liderzy prostego języka – to grupa jedenastu osób¹⁵¹, które wspierają ambasadorów prostego języka; liderzy koordynują działania i usprawniają proces upraszczania języka, spotykają się z ambasadorami zdalnie i moderują pracę tej grupy, mają też za zadanie monitorować lokalne

¹⁴³ Dobieraj jak najprostsze słowa – unikaj „sztucznych” lub mało zrozumiałych zwrotów. Jeśli musisz użyć trudnego terminu – wyjaśnij jego znaczenie.

¹⁴⁴ Czynności opisuj czasownikami, używaj form osobowych – bez strony biernej, imiesłówów czy form bezosobowych.

¹⁴⁵ Dziel tekst na akapity. Przy wycieniach stosuj wypunktowania. Pamiętaj o edycji tekstu.

¹⁴⁶ Sprawdź pismo, które uważasz za gotowe. Poprawiaj to, co niezgodne z zasadami prostego języka. Ulepszaj to, co możesz ulepszyć.

¹⁴⁷ Tak według pisma Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

¹⁴⁸ Ministerstwo Finansów, *Prosty język. Wyzwania...*

¹⁴⁹ Według pisma Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022 grono ambasadorów ulgi językowej w Krajowej Administracji Skarbowej tworzy około 120 osób, natomiast w Ministerstwie Finansów jest to 87 osób.

¹⁵⁰ Serwis Służby Cywilnej, *Upraszczenie języka...*

¹⁵¹ Pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022; Ministerstwo Finansów, *Prosty język. Wyzwania...*

- działania, aby nadać im znaczenie centralne¹⁵²; to grono miłośników i entuzjastów prostego języka, którzy spontanicznie i energicznie działają na rzecz wprowadzenia standardów prostej polszczyzny¹⁵³;
- 3) trenerzy prostego języka – siedemdziesiąt osób (dziesięć w Ministerstwie Finansów, sześćdziesiąt w Krajowej Administracji Skarbowej)¹⁵⁴;
 - 4) koordynatorzy ulgi językowej (i ich zastępcy) – w każdej izbie administracji skarbowej oraz Krajowej Informacji Skarbowej jest koordynator ulgi językowej – zespół tworzy siedemnaście osób; w Ministerstwie Finansów jest dwóch koordynatorów ulgi językowej¹⁵⁵;
 - 5) sekretarze.

Projekt „Ulga językowa” „jest ukierunkowany na to, aby budować zaangażowanie pracowników”¹⁵⁶ i opiera się na trzech głównych działaniach: szkoleniach i kampanii edukacyjnej dla pracowników, upraszczaniu komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej w resorcie finansów oraz pracy ambasadorów ulgi językowej na szczeblu lokalnym¹⁵⁷. Przykładowo: kierownictwo Ministerstwa Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej wspiera działania ambasadorów i liderów, nadając im wysoki priorytet, na rzecz upraszczania języka oraz kieruje kampanię informacyjną – pigułki wiedzy o prostym języku – do pracowników resortu finansów i administracji skarbowej¹⁵⁸. Co więcej, w działania związane z ulgą językową zaangażowani są wszyscy pracownicy resortu finansów i każdy z nich „stara się, by jego komunikacja była efektywna – jak najbardziej skuteczna, klarowna, rzeczowa i dostosowana do potrzeb odbiorcy”¹⁵⁹.

Autor niniejszej publikacji jest bardzo sceptyczny, czy za pomocą ulgi językowej można uwolnić drzemiący w pracownikach i funkcjonariuszach S.C.-S. potencjał¹⁶⁰. O wiele lepszym rozwiązaniem byłoby podjęcie prac m.in. w zakresie opracowania klarownej ścieżki awansu zawodowego pracowników i funkcjonariuszy S.C.-S.¹⁶¹, wyeliminowania braków kadrowych,

¹⁵² Serwis Służby Cywilnej, *Upraszczenie języka...*

¹⁵³ Ministerstwo Finansów, *Prosty język. Wyzwania...*

¹⁵⁴ Pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022.

¹⁵⁵ Ibidem.

¹⁵⁶ Serwis Służby Cywilnej, *Upraszczenie języka...*

¹⁵⁷ Ibidem.

¹⁵⁸ Ibidem.

¹⁵⁹ Pismo Ministra Finansów z dnia 16 maja 2022 r., nr BMI1.0123.883.2022.

¹⁶⁰ Ministerstwo Finansów, *Prosty język. Wyzwania...*

¹⁶¹ Zob. *Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej. Komentarz*, red. L. Bielecki, A. Gorgol, Warszawa 2018; *Krajowa Administracja Skarbowa. Komentarz*, red. A. Melezini,

a tym samym zlikwidowania godzin nadliczbowych w Krajowej Administracji Skarbowej¹⁶² etc.¹⁶³ oraz pozyskania profesjonalnej kadry mającej kierunkowe wykształcenie wyższe, sprofilowanej do wymiaru, poboru i egzekucji danin publicznoprawnych¹⁶⁴. A składane wciąż m.in. przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej M. Rzeczkowską deklaracje, że „wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom naszych klientów i dostosowujemy swoje działania do ich potrzeb, ale też potrzeb otoczenia. Wsłuchujemy się w głos podatników i zmieniamy tak, by zapewnić im wysoki poziom nowoczesnych usług, wspierać ich w wykonywaniu obowiązków podatkowych. Chcemy zmienić myślenie o skarbowce i w skarbowce. KAS jest dla obywateli. To służba. Dlatego stawiamy naszych klientów w centrum swoich działań”¹⁶⁵ – autor postrzega w formie nowomowy i propagandowego przekazu, w który bardzo trudno uwierzyć¹⁶⁶. Analogicznie jak w zapewnienia Wiceministrów Finansów P. Patkowskiego i S. Skuzy, że w Polsce „mamy stabilną sytuację finansów publicznych. Rosną dochody budżetu państwa. Dzięki tym pieniądzom możemy realizować wiele ważnych społecznie programów

K. Teszner, Warszawa 2018; K. Teszner, *Organy podatkowe i quasi-podatkowe – problemy wynikające z wadliwej legislacji Ordynacji podatkowej*, [w:] *Ordynacja podatkowa w praktyce. Materiały konferencyjne*, red. L. Etel, Białystok 2007, s. 118 i nast.; A. Melezini, K. Teszner, *Kontrola celno-skarbowa – wybrane aspekty ustrojowe i proceduralne*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2019, vol. 24, nr 3, s. 13 i nast., <https://doi.org/10.15290/bsp.2019.24.03.01>

¹⁶² Serwis Służby Cywilnej, *Sprawozdanie Szefa Służby Cywilnej o stanie służby cywilnej i o realizacji zadań tej służby w 2021 roku*, 2022, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/szef-sluzby-cywilnej-zlozyl-sprawozdanie-za-2021-rok> (dostęp: 18.04.2022).

¹⁶³ Szerzej I. Nowak, *Krajowa Administracja Skarbowa – reasumpcja*, s. 63 i nast.

¹⁶⁴ Zdaniem autora co do zasady tylko takie kierunki studiów, jak prawo, administracja, prawo podatkowe i rachunkowość, doradztwo podatkowe, prawo finansowe i skarbowość oraz podatki i doradztwo podatkowe, odpowiednio przygotowują ich absolwentów do należytego stosowania norm prawa podatkowego (szczegółowego oraz procesowego) – szerzej na ten temat I. Nowak, *Radca skarbowy w świetle badań empirycznych*, [w:] *Wyzwania współczesnego prawa podatkowego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Włodzimierzowi Nykielowi w 70. rocznicę urodzin*, red. A. Mariański, D. Strzelec, M. Wilk, Łódź 2022 [w druku]; tenże, *120 radców skarbowych jako „elita” Krajowej Administracji Skarbowej*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2021, nr 2, s. 9 i nast., <https://doi.org/10.12775/PBPS.2021.007>; tenże, *National Revenue Administration...*, s. 37 i nast.

¹⁶⁵ *Rzeczkowska, szefowa KAS: Zbadaliśmy...*

¹⁶⁶ Por. W. Włoskowicz, *Nowomowa pseudometanaukowa? O języku polskiej polityki naukowej*, „Poradnik Językowy” 2019, nr 10, s. 35 i nast., <https://doi.org/10.33896/PorJ.2019.10.3>

i projektów¹⁶⁷, a „dobra kondycja budżetu pozwala też zwiększać nakłady na ochronę zdrowia, waloryzować emerytury i renty, zwiększać wydatki na obronę narodową, rolnictwo, szkolnictwo wyższe i naukę. Finansujemy również ważne inwestycje w zakresie kultury czy transportu. Na dobrej sytuacji finansów publicznych w ostatnich latach korzystają samorządy¹⁶⁸. Warto przy tym zauważyć, że „jako zadowolający można natomiast ocenić poziom demagogii towarzyszącej zmianom systemowym, czego dobrym, chociaż nie jedynym przykładem może być hasło »największej w historii obniżki podatków«, która dla wielu grup społecznych (m.in. dla części emerytów) miała w rezultacie przynieść podwyższenie poziomu obciążeń fiskalnych¹⁶⁹. Podobne wątpliwości należy również wyrazić w stosunku do „różnorodnych świadczeń okołowyborczych: 500+, 300+, trzynasta i czternaście emerytura, kredkowe, ołówkowe, gumkowe i piórnikowe¹⁷⁰”.

Nie sposób dzielić płomiennych deklaracji, składanych m.in. przez językoznawców, że można uprościć „język” indywidualnych aktów podatkowych np. poprzez pisanie *per* „ja” lub *per* „my”, personalizację pouczeń czy wreszcie usuwanie wyrazów przesadnie formalnych¹⁷¹. Analogicznie

¹⁶⁷ P. Patkowski w: Urząd Skarbowy w Tychach, *Działania MF i KAS w 2021 roku*, b.d., https://www.slaskie.kas.gov.pl/urzad-skarbowy-w-tychach/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/Kx1w/content/dzialania-mf-i-kas-w-2021-roku?redirect=https%3A%2F%2Fwww.slaskie.kas.gov.pl%2Furzad-skarbowy-w-tychach%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_Kx1w%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_101_INSTANCE_Kx1w_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_Kx1w_keywords%3D%26_101_INSTANCE_Kx1w_delta%3D8%26_101_INSTANCE_Kx1w_cur%3D17%26_101_INSTANCE_Kx1w_andOperator%3Dtrue (dostęp: 9.04.2022).

¹⁶⁸ S. Skuza w: *ibidem*.

¹⁶⁹ B. Brzeziński, „*Taxation. Philosophical perspectives*”, Oxford 2018, ss. 288, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2022, nr 4 [w druku].

¹⁷⁰ Szerzej B. Brzeziński, *O (nie)sprawiedliwym podatku dochodowym od osób fizycznych. Refleksje na marginesie książki Adama Mariańskiego „Niesprawiedliwy polski podatek dochodowy od osób fizycznych”*, Warszawa 2021, ss. 406, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2022, nr 4 [w druku].

¹⁷¹ T. Piekot, G. Zarzeczny, E. Moroń, *Standard plain language w polskiej sferze publicznej*, 2019, http://ppp.uni.wroc.pl/pliki/standard_plain_language_w_polskiej_sferze_publicznej.pdf (dostęp: 15.04.2022); T. Piekot, G. Zarzeczny, E. Moroń, *Prosta polszczyzna w praktyce. Standaryzacja języka serwisu Obywatel.gov.pl*, 2017, http://www.ppp.uni.wroc.pl/pliki/prosta_polszczyzna_w_praktyce_standaryzacja_jezyka_serwisu_obywatel_gov_pl.pdf (dostęp: 24.04.2022); T. Piekot, *Standard prostego języka w urzędzie (prezentacja)*, Pracownia Prostej Polszczyzny Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, b.d.; M. Hebal-Jezińska, *Wybrane problemy związane z wprowadzeniem prostego języka*, „Oblicza Komunikacji” 2019, nr 11, <https://wuwr.pl/okom/article/download/12786/11569/> (dostęp: 25.04.2022).

nie można również przyjąć argumentacji, że „standard prostej polszczyzny nie wymaga nowych aktów prawnych, tylko zmiany praktyki”¹⁷². Nawet jeżeli założymy, że „językoznawcy mają już świadomość różnic między przepisem prawnym a normą prawną”¹⁷³, to jednak należy wezwać wszystkich decydentów z Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwa Finansów, aby jak najszybciej wycofali się z zauroczenia wszelakimi językowymi nowinkami na temat tzw. prostego języka w obszarze prawa podatkowego czy szerzej finansów publicznych. A jeżeli chcą „brnąć” w tę stronę, to może niech stworzą szeroko rozumiane pisma, rozstrzygnięcia podatkowe (decyzje, postanowienia) etc. w formie piktogramów – będzie jeszcze prościej (sic!). A jaka przy tym może rozpalic się finezja twórcza lub wyż kreatywny itp. Podobno – zdaniem kierownictwa Ministerstwa Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej – „w urzędnikach drzemie wielki, niedostrzegany potencjał. Trzeba go tylko uwolnić”¹⁷⁴. Pierwszych prób podobnego pionierskiego działania doświadczają od 2022 r. wszyscy podatnicy oraz *nolens volens* pracownicy i funkcjonariusze S.C.-S., gdy czytają, że „Polski Ład to projekt, który wprowadza polski system podatkowy w XXI wiek, równając go z najnowocześniejszymi systemami podatkowymi Europy”¹⁷⁵, przez co Polska zyska „żółtą koszulkę lidera pod względem atrakcyjności lokowania wielkich inwestycji, centrów produkcyjnych, centrów badawczo-rozwojowych i centrów usług wspólnych. Postawi nas pod względem atrakcyjności inwestycyjnej nie obok naszych sąsiadów – Litwy, Czech, Słowacji czy Węgier, a obok Singapuru, Tajwanu, Korei Południowej i wielkich centrów produkcyjnych Europy, takich jak Wielka Brytania, Francja, Niemcy czy Włochy”¹⁷⁶. Analogicznie jak dla Ministra Finansów M. Rzeczkowskiej sprawą oczywistą jest, że „agresja Rosji na Ukrainę i putinflacja doprowadziły do podwyżki stóp procentowych, która z kolei przekłada się na rosnące raty kredytów. Rząd

¹⁷² K. Kubicka-Żach, *Urzędniku, pisz pismo jasno, nie „z uwagi na procedurę”*, 2019, <https://www.prawo.pl/samorzad/jezyk-pism-urzedowych-niezrozumialy-dla-obywateli-mimo-staran,377294.html> (dostęp: 26.04.2022).

¹⁷³ G.J. Leśniak, *Czy język prawniczy może być zrozumiały*, „Radca Prawny” 2014, nr 145, s. 14.

¹⁷⁴ Serwis Służby Cywilnej, *Upraszczenie języka...*

¹⁷⁵ Ministerstwo Finansów, *Nowoczesny, sprawiedliwy i konkurencyjny system podatkowy w Polsce*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/nowoczesny-sprawiedliwy-i-konkurencyjny-system-podatkowy-w-polsce> (dostęp: 13.04.2022).

¹⁷⁶ *Ibidem*.

nie zamierza zostawić Polaków z tym samych, dbając równocześnie o stabilność krajowego sektora bankowego i finansowego¹⁷⁷.

Z przeprowadzonych rozważań wynika, że tzw. wielokanałowa obsługa „klientów”, monitoring jakości oferowanych usług, strategia rozwoju kanałów zdalnych dla „klientów” Krajowej Administracji Skarbowej, wyodrębniona obsługa „klientów” indywidualnych, nowy model wielokanałowej obsługi „klientów” indywidualnych oraz mikro-, małych i średnich przedsiębiorców zarówno w kanałach zdalnych, jak i stacjonarnych¹⁷⁸, to bez wątpienia nowomowa – chyba z sektora bankowego¹⁷⁹ lub handlowego¹⁸⁰ – którą „kopiuje” Krajowa Administracja Skarbowa i Ministerstwo Finansów, zapewne bez świadomości, że na gruncie prawa podatkowego to jednocześnie śmieszne i straszne¹⁸¹. A może pomysłodawcy tej twórczości chcą doprowadzić w Krajowej Administracji Skarbowej – parafrazując zarządzenie cara Rosji Piotra I z 7 grudnia 1708 r. – do tego, aby wszyscy pracownicy i funkcjonariusze S.C.-S. przed obliczem swoich „klientów” przybierali wygląd lichy i durnowaty, tak by swoim pojmowaniem istoty sprawy nie peszyć tych ostatnich?

5. ULGA JĘZYKOWA W PRAKTYCE JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH KRAJOWEJ ADMINISTRACJI SKARBOWEJ

5.1. Uwagi ogólne

„Od maja 2020 r. pracujemy nad tym, by każdy z nas – pracowników MF i KAS – zdobył wiedzę i umiejętności, które pozwolą mu napisać pismo czy komunikat w prostej polszczyźnie¹⁸². W końcu, *nolens volens* według

¹⁷⁷ M. Rzeczowska w: Ministerstwo Finansów, *Wsparcie dla kredytobiorców*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/wsparcie-dla-kredytobiorcow> (dostęp: 4.04.2022).

¹⁷⁸ Pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022.

¹⁷⁹ Zob. np. *Dobre praktyki...*

¹⁸⁰ R. Zych, *Klient w centrum uwagi. Jak szefowie mogą budować pozytywne doświadczenie w zespołach obsługi*, Warszawa 2016.

¹⁸¹ Szerzej I. Nowak, *Prawo podatkowe jako prawo publiczne w świetle jego odrębności jako gałęzi prawa – wybrane zagadnienia*, [w:] *Prawo – społeczeństwo – jednostka. Człowiek – najlepsza inwestycja*, red. P. Ruczkowski, Kielce 2010, s. 83 i nast.; tenże, *Efektywność zasady dwuinstancyjności postępowania podatkowego w świetle ustawy o administracji podatkowej*, [w:] *Granice efektywności prawa. Sposoby osiągania efektywności w prawie*, red. Ł.J. Piłkuła, H. Kaczmarczyk, Toruń 2016, s. 59 i nast.

¹⁸² Według *Ulga językowa* – intranet Ministerstwa Finansów.

zarządzenia nr 97 i zarządzenia Dyrektora Generalnego Ministerstwa Finansów w sprawie upowszechniania prostego języka w Ministerstwie Finansów stosowanie prostego języka urzędowego i doskonalenie umiejętności w tej dziedzinie oraz stosowanie zasad prostego języka określonych w standardach ulgi językowej w Ministerstwie Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej jest obowiązkiem wszystkich pracowników i funkcjonariuszy S.C.-S. Innymi słowy, pracownicy oraz funkcjonariusze S.C.-S. w Polsce stosują lub starają się stosować wszystkie akty wewnętrzne oraz zalecenia Szefa Służby Cywilnej w sprawie upowszechniania prostego języka, plus oczywiście standardy ulgi językowej. Jednakże powyższy proces w poszczególnych jednostkach nie przebiega według identycznych reguł, o czym poniżej.

5.2. Trenerzy i ambasadorzy ulgi językowej

Aby zostać trenerem prostego języka lub ambasadorem ulgi językowej, należało przejść rekrutację¹⁸³ prowadzoną przez Krajową Szkołę Skarbowości¹⁸⁴. Według wzoru ogłoszenia Krajowa Szkoła Skarbowości zapraszała entuzjastów prostego języka z grona wszystkich pracowników Krajowej Administracji Skarbowej. Wystarczyło znać zasady prostego języka, w tym standardy ulgi językowej. W szczególności zapotrzebowanie skierowane było do osób, które: znały podstawowe zasady prostego języka (i chciałyby wiedzieć jeszcze więcej), były otwarte, komunikatywne, odważne, zdeterminowane i konsekwentne (oraz przekonane o tym, że „prosty język ma sens”), chciały dzielić się z innymi swoją wiedzą i entuzjazmem¹⁸⁵. Ponadto trzeba było dołączyć m.in. formularz zgłoszeniowy, dokument RODO oraz kwestionariusz motywacyjny. W formularzu zgłoszeniowym była rubryka dotycząca kwalifikacji pedagogicznych (wykształcenie pedagogiczne, szkolenie pedagogiczne,

¹⁸³ Dyrektor Krajowej Szkoły Skarbowości powołał zespoły weryfikacyjne do oceny kandydatów na trenerów i ambasadorów: a) decyzja nr 8-2021 z dnia 2 czerwca 2021 r. o powołaniu zespołu weryfikacyjnego, który ocenił zgłoszenia kandydatów na ambasadorów ulgi językowej; b) decyzja nr 9-2021 z dnia 2 czerwca 2021 r. o powołaniu zespołu weryfikacyjnego, który ocenił zgłoszenia kandydatów na trenerów prostego języka – pismo Zastępcy Dyrektora Krajowej Szkoły Skarbowości A. Noskowskiej-Piątkowskiej z dnia 25 marca 2022 r., nr 0302.EKK.0123.1.2022.

¹⁸⁴ Zgłoszenia należało dokonać do 24 maja 2021 r.

¹⁸⁵ Między innymi według pisma Zastępcy Dyrektora Krajowej Szkoły Skarbowości A. Noskowskiej-Piątkowskiej z dnia 25 marca 2022 r., nr 0302.EKK.0123.1.2022.

w tym andragogiczne¹⁸⁶), potwierdzonych dyplomem, certyfikatem, tytułem naukowym. Natomiast w kwestionariuszu motywacyjnym kandydata na trenera/ambasadora trzeba było odpowiedzieć na cztery pytania:

- 1) „Proszę podać powody, dla których chce Pani/Pan pełnić rolę trenera/ambasadora Ulgi językowej?”;
- 2) „Proszę opisać, jakie obowiązki według Pani/Pana stoją przed trenerem/ambasadorem Ulgi językowej?”;
- 3) „Jakie umiejętności i swoje mocne strony może Pani/Pan wykorzystać podczas pracy trenera/ambasadora Ulgi językowej?”;
- 4) „Jakie umiejętności chciałaby/chciałby Pani/Pan rozwijać, aby skutecznie pełnić rolę trenera/ambasadora Ulgi językowej?”.

Jeśli chodzi o wykształcenie osób wyróżnionych w ramach przeprowadzonej przez Krajową Szkołę Skarbowości rekrutacji na trenerów/ambasadorów, to z dostępnego materiału empirycznego, pozyskanego od dyrektorów izb administracji skarbowej, wynika, że modelowo pod tym kątem wypada Izba Administracji Skarbowej w Łodzi, gdzie trener ma wykształcenie wyższe magisterskie o kierunku filologia polska oraz ukończone studia podyplomowe z zakresu pedagogiki ogólnej i legitymuje się ponad trzyletnim stażem pracy¹⁸⁷. Z kolei w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie trenerzy ukończyli studia na kierunkach: ekonomia, stosunki międzynarodowe, zarządzanie i marketing, technologia chemiczna, administracja, filologia polska¹⁸⁸. Natomiast w Izbie Administracji Skarbowej w Szczecinie wśród kierunków studiów ukończonych przez osoby realizujące powyższy program są: trenerzy, którzy ukończyli administrację, prawo, ekonomię; ambasadorzy z ukończonymi studiami z prawa, ekonomii; koordynatorzy – z dyplomem z ekonomii; liderzy – absolwenci administracji i prawa¹⁸⁹. Co więcej, w Izbie Administracji Skarbowej w Bydgoszczy trenerzy, ambasadorzy i koordynatorzy ukończyli m.in. studia z zakresu finansów i bankowości, doradztwa podatkowego, matematyki, filologii polskiej, politologii, chemii¹⁹⁰.

¹⁸⁶ Andragogika to dział pedagogiki zajmujący się zagadnieniami wychowania i kształcenia dorosłych – *Słownik języka polskiego PWN*, hasło: *andragogika*, b.d., <https://sjp.pwn.pl/sjp/andragogika;2440218.html> (dostęp: 12.04.2022).

¹⁸⁷ W tym ponad dwa lata w Izbie Administracji Skarbowej w Łodzi – pismo DIAS w Łodzi z dnia 10 marca 2022 r., nr 1001-IWK.0150.53.2022.

¹⁸⁸ Pismo DIAS w Warszawie z dnia 24 marca 2022 r., nr 1401-IWK-2.0150.71.2022.

¹⁸⁹ Pismo DIAS w Szczecinie z dnia 28 marca 2022 r., nr 3201-IWK.0150.32.2022.2

¹⁹⁰ Pismo DIAS w Bydgoszczy z dnia 28 marca 2022 r., nr 0401-IWK.0150.55.2022.3.

Z powyższych danych bezspornie wynika, że kwalifikacje pedagogiczne, które zakreśliła Krajowa Szkoła Skarbowości, jeśli chodzi o pożądane kierunki studiów kandydatów na trenerów/ambasadorów, są jednak wśród wyłonionych osób mocno deficytowe.

Co do zasady trenerzy prostego języka pracują/służą na różnych stanowiskach, a ich zadania są dodatkowe wobec tych, które wynikają z istniejącego stosunku pracy/służby¹⁹¹, przez co powinni otrzymywać dodatki zadaniowe¹⁹². Wysokość dodatków plasuje się na różnym poziomie, m.in. w zależności od liczby przeprowadzonych szkoleń, charakteru (stały lub cykliczny) lub innych zmiennych. W Izbie Administracji Skarbowej w Lublinie i Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu dodatek zadaniowy trenerów prowadzących szkolenia z zakresu upowszechniania/stosowania prostego języka (ulgi językowej) nie został określony kwotowo, ponieważ jego wysokość była uzależniona od liczby przeprowadzonych szkoleń, zaangażowania i wkładu pracy w obowiązki związane z upowszechnianiem/stosowaniem prostego języka (ulgi językowej)¹⁹³. Przykładowo: dodatki miesięczne brutto na osobę wynosiły:

- 1) w Izbie Administracji Skarbowej w Bydgoszczy – 300–500 zł¹⁹⁴;
- 2) w Izbie Administracji Skarbowej w Kielcach – 479,20–500 zł¹⁹⁵;
- 3) w Izbie Administracji Skarbowej w Łodzi – 400 zł¹⁹⁶;
- 4) w Izbie Administracji Skarbowej w Opolu – 350–600 zł¹⁹⁷;
- 5) w Izbie Administracji Skarbowej w Szczecinie – 500–2000 zł¹⁹⁸;
- 6) w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie – 600–1000 zł¹⁹⁹.

¹⁹¹ Z pisma DIAS w Lublinie z dnia 14 marca 2022 r., nr 0601-IWK.0150.47.2022.4 wynika, że pomimo iż „osoby prowadzące szkolenia z prostego języka otrzymują za realizację tych zadań dodatki zadaniowe”, to z „zakresu obowiązków pracowników nie wynika, żeby zwiększono im obowiązki w w/w zakresie”.

¹⁹² W Izbie Administracji Skarbowej w Białymstoku „osoba wytypowana do prowadzenia szkoleń w zakresie upowszechniania/stosowania prostego języka obecnie nie otrzymuje za realizację tych zadań dodatkowego wynagrodzenie/uposażenia” – pismo DIAS w Białymstoku z dnia 11 marca 2022 r., nr 2001-IWK.0150.42.2022.2.

¹⁹³ Pismo DIAS w Lublinie z dnia 28 marca 2022 r., nr 0601-IWK.0150.52.2022.4; pismo DIAS we Wrocławiu z dnia 29 marca 2022 r., nr 0201-IWK.0150.73.2022.

¹⁹⁴ Pismo DIAS w Bydgoszczy z dnia 28 marca 2022 r., nr 0401-IWK.0150.55.2022.3.

¹⁹⁵ Pismo DIAS w Kielcach z dnia 28 marca 2022 r., nr 2601-IWK.0150.111.2022.3.

¹⁹⁶ Pismo DIAS w Łodzi z dnia 17 marca 2022 r., nr 1001-IWK.0150.58.2022.

¹⁹⁷ Pismo DIAS w Opolu z dnia 28 marca 2022 r., nr 1601-IWK.0150.49.2022.

¹⁹⁸ Pismo DIAS w Szczecinie z dnia 28 marca 2022 r., nr 3201-IWK.0150.32.2022.2.

¹⁹⁹ Pismo DIAS w Warszawie z dnia 24 marca 2022 r., nr 1401-IWK-2.0150.71.2022.

5.3. Szkolenia i quasi-ocena procesu upowszechniania/stosowania prostego języka przez kierowników jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej

Pracownicy oraz funkcjonariusze S.C.-S. w zakresie upowszechniania/stosowania prostego języka mieli dostęp do różnych form szkoleniowych²⁰⁰, w tym:

- 1) szkoleń online (na platformie szkoleniowej), do których uczestnicy przystępowali indywidualnie;
- 2) webinarów i warsztatów otwartych prowadzonych online przez językoznawców i ekspertów prostego języka;
- 3) szkoleń z trenerem (głównie w tzw. formie hybrydowej²⁰¹).

Co do zasady kierownicy jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej przekazują pracownikom oraz funkcjonariuszom S.C.-S. informacje związane ze szkoleniami, warsztatami oraz instruktażem²⁰² z zakresu pozyskiwania wiedzy i umiejętności w obszarze prostego języka²⁰³. W tym celu stosuje się m.in. narzędzia komunikacji wewnętrznej, np. mailing lub zakładkę „Prosty język” w intranecie – m.in. ze wzorami pism i zasadami stosowania prostego języka²⁰⁴. Ponadto kierownicy jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej „motywuja do stosowania prostego języka oraz tak organizują pracę podległych pracowników i funkcjonariuszy, aby umożliwić im udział w szkoleniach ze stosowania prostego języka”²⁰⁵. Przykładowo: Dyrektor Izby Administracji

²⁰⁰ Między innymi według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 11 marca 2022 r., nr 0801-IWK.0150.47.2022; pisma DIAS w Gdańsku z dnia 11 marca 2022 r., nr 2201-IWK.0150.35.2022.

²⁰¹ Według danych za 2021 r. w izbach administracji skarbowej przeprowadzono ponad 500 szkoleń, a w Ministerstwie Finansów 127 – pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022.

²⁰² „Zdaję sobie sprawę, że od razu nie uda nam się stworzyć wszystkich pism w Standardzie prostego języka, ale jeśli chcemy być nowoczesną administracją podatkową, to zmiany są konieczne. Jest to proces, który wymaga czasu, treningu i osvajania się z nowym sposobem komunikacji” – DIAS w Katowicach w piśmie z dnia 7 maja 2021 r., nr 2401-IWK.010.21.2021.2 skierowanym m.in. do naczelników urzędów skarbowych w województwie śląskim.

²⁰³ Zob. m.in.: pismo DIAS w Białymstoku z dnia 11 marca 2022 r., nr 2001-IWK.0150.42.2022.2; pismo DIAS w Gdańsku z dnia 11 marca 2022 r., nr 2201-IWK.0150.35.2022.

²⁰⁴ Pismo DIAS w Warszawie z dnia 14 marca 2022 r., nr 1401-IWK-2.0150.58.2022.

²⁰⁵ Pismo DIAS w Lublinie z dnia 14 marca 2022 r., nr 0601-IWK.0150.47.2022.4.

Skarbowej w Szczecinie wskazuje, że „rola kierowników jednostek polega w szczególności na dawaniu dobrego przykładu, zachęcaniu do zmiany, jak i jej wymaganiu, zorganizowaniu edukacji oraz wspieraniu w działaniach osób, które zostały powołane centralnie czy też lokalnie w województwie do podejmowania działań, które mają pomóc w upowszechnianiu prostego języka urzędowego”²⁰⁶.

Tytułem uzupełnienia warto dodać, że w ramach tzw. Piątków z Ulgą językową, publikowanych w intranecie²⁰⁷ – w zakresie przekazywanych przez Ministerstwo Finansów cotygodniowych porad – udostępniana jest pracownikom i funkcjonariuszom S.C.-S. jedna klarowna myśl dotycząca prostego języka²⁰⁸. Odpowiedzi wymaga pytanie – skąd zaczerpnięto pomysł na taki właśnie tytuł. Autor niniejszego opracowania typuje, że chyba z cieszącego się niebywałym powodzeniem programu telewizyjnego dla dzieci pt. *Piątek z Pankracym*, emitowanego od marca 1978 r. do 22 czerwca 1990 r. w piątki w programie pierwszym Telewizji Polskiej. Życzyć więc należy wszystkim pracownikom oraz funkcjonariuszom S.C.-S., aby po Piątku z Ulgą językową nucili sobie zwrotkę piosenki *Cztery łapy*, zgodnie z którą „już za chwileczkę, już za momencik Piątek z Pankracym [tu można zamienić na ulgę językową – przyp. I.N.] zacznie się kręcić”²⁰⁹. Naiwnością jest jednak myślenie, że wszystkie „buzie będą roześmiane”²¹⁰.

Jeśli chodzi o ocenę procesu upowszechniania/stosowania prostego języka dokonywaną przez kierowników jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, to wygląda ona dość podobnie w całej Polsce. W zdecydowanej większości dyrektorzy izb administracji skarbowej powołali zespoły ds. upowszechniania (wdrażania) prostego języka. Ponadto przykładowo:

²⁰⁶ Pismo DIAS w Szczecinie z dnia 11 marca 2022 r., nr 3201-IWK.0150.26.2022.2.

²⁰⁷ Strona przeznaczona dla pracowników oraz funkcjonariuszy Krajowej Administracji Skarbowej – pismo DIAS w Katowicach z dnia 10 marca 2022 r., nr 2401-IWK1.0150.27.2022.3; analogicznie pismo DIAS w Katowicach z dnia 25 marca 2022 r., nr 2401-IWK1.0150.27.2022.5; pismo DIAS w Rzeszowie z dnia 10 marca 2022 r., nr 1801-IWK.0150.42.2022.

²⁰⁸ Wikipedia, *Piątek z Pankracym*, b.d., https://pl.wikipedia.org/wiki/Pi%C4%85tek_z_Pankracym (dostęp: 16.04.2022).

²⁰⁹ Ibidem.

²¹⁰ Ibidem.

- 1) Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Lublinie nie ocenia procesu upowszechniania/stosowania prostego języka, ale monitoruje, czy pracownicy i funkcjonariusze S.C.-S. używają go w swoich pismach²¹¹; analogicznie Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Rzeszowie²¹², Dyrektor Izby Administracji Skarbowej we Wrocławiu²¹³ czy Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Olsztynie²¹⁴;
- 2) w Izbie Administracji Skarbowej w Kielcach „informacje na temat działań realizowanych w ramach projektu Ulga językowa przekazywane są cyklicznie na spotkaniach roboczych kadry kierowniczej”²¹⁵; natomiast Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Opolu „30 sierpnia 2021 r. [...] zwrócił się do pionów izby oraz do podległych jednostek opolskiej KAS, aby wskazali, jak w kierowanych przez nich komórkach organizacyjnych oraz urzędach przedstawia się realizacja Ulgi Językowej”²¹⁶; z kolei Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Białymstoku nie prowadził oceny procesu upowszechniania/stosowania prostego języka, ponieważ upoważnił do tego koordynatora, który weryfikuje pisma wytworzone przez komórki organizacyjne²¹⁷;
- 3) w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie „badanie procesu upowszechniania/stosowania prostego języka zaplanowane jest na rok 2022”²¹⁸; analogicznie w Izbie Administracji Skarbowej w Gdańsku²¹⁹, Izbie Administracji Skarbowej w Krakowie²²⁰, Izbie Administracji Skarbowej w Zielonej Górze²²¹, Izbie Administracji Skarbowej

²¹¹ Pismo DIAS w Lublinie z dnia 14 marca 2022 r., nr 0601-IWK.0150.47.2022.4.

²¹² Pismo DIAS w Rzeszowie z dnia 10 marca 2022 r., nr 1801-IWK.0150.42.2022.

²¹³ Pismo DIAS we Wrocławiu z dnia 9 marca 2022 r., nr 0201-IWK.0150.64.2022.

²¹⁴ Pismo DIAS w Olsztynie z dnia 11 marca 2022 r., nr 2801-IWK.0150.55.2022.

²¹⁵ Pismo DIAS w Kielcach z dnia 14 marca 2022 r., nr 2601-IKW.0150.106.2022.

²¹⁶ Pismo DIAS w Opolu z dnia 14 marca 2022 r., nr 1601-IWK.0150.45.2022.

²¹⁷ Pismo DIAS w Białymstoku z dnia 11 marca 2022 r., nr 2001-IWK.0150.42.2022.2.

²¹⁸ Pismo DIAS w Warszawie z dnia 14 marca 2022 r., nr 1401-IWK-2.0150.58.2022.

²¹⁹ Pismo DIAS w Gdańsku z dnia 11 marca 2022 r., nr 2201-IWK.0150.35.2022.

²²⁰ Pismo DIAS w Krakowie z dnia 14 marca 2022 r., nr 1201-IWK.0150.1.61.2022.4.

²²¹ Pismo DIAS w Zielonej Górze z dnia 11 marca 2022 r., nr 0801-IWK.0150.47.2022.

- w Olsztynie²²², Izbie Administracji Skarbowej w Szczecinie²²³, Izbie Administracji Skarbowej w Bydgoszczy²²⁴;
- 4) według Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Poznaniu – „[do dnia 14 marca 2022 r. – przyp. I.N.] w IAS w Poznaniu nie jest prowadzony monitoring czy weryfikacja procesu upowszechniania lub stosowania prostego języka²²⁵; podobnie w Izbie Administracji Skarbowej w Łodzi, gdzie proces upowszechniania i stosowania prostego języka [do dnia 10 marca 2022 r. – przyp. I.N.] nie podlegał ocenie²²⁶.”

Powyższe informacje, uzyskane od dyrektorów izb administracji skarbowej w Polsce, potwierdzają tezę autora, że ocena procesu upowszechniania/stosowania prostego języka *de facto* jeszcze nie została rozpoczęta. Zapewne kierownicy powyższych jednostek organizacyjnych czekają na wytyczne w tym obszarze ze strony Szefa Krajowej Administracji Skarbowej lub Ministra Finansów.

W poszczególnych izbach administracji skarbowej wraz z urzędami skarbowymi i celno-skarbowymi w działania związane z ulgą językową – uwzględniając co do zasady osoby pełniące funkcje ambasadorów, trenerów, sekretarzy, koordynatorów i przedstawicieli jednostek²²⁷ – zaangażowanych było²²⁸:

²²² „Dyrektor IAS oraz kierownictwo podległych jednostek starają się weryfikować, czy pracownicy i funkcjonariusze IAS używają prostego języka w swoich pismach. Nie oceniamy jeszcze procesu upowszechniania/stosowania prostego języka w Izbie Administracji Skarbowej w Olsztynie. Jesteśmy w trakcie opracowywania skutecznej i miarodajnej metody badania, w jakim stopniu upraszczane są pisma wytwarzane przez naszych pracowników i funkcjonariuszy. Badania takie rozpoczniemy w bieżącym roku [2022 r. – przyp. I.N.]” – pismo DIAS w Olsztynie z dnia 11 marca 2022 r., nr 2801-IWK.0150.55.2022.

²²³ „Proces wdrażania prostego języka został zaplanowany na lata 2021–2024. Ocena tego procesu dopiero przed nami. Monitorowanie wdrażania prostego języka na obecnym etapie odbywa się na bieżąco podczas podpisywania pism przez kadrę kierowniczą, a Dyrektor Izby dodatkowo na bieżąco otrzymuje informacje o stanie wdrożenia od ambasadorów prostego języka. Rozpoczął się również proces audytowania pism na poziomie centralnym” – pismo DIAS w Szczecinie z dnia 11 marca 2022 r., nr 3201-IWK.0150.26.2022.2.

²²⁴ Jednakże dyrektor wskazanej izby administracji skarbowej „na bieżąco monitoruje to, czy pracownicy i funkcjonariusze używają prostego języka w swoich pismach” – pismo DIAS w Bydgoszczy z dnia 14 marca 2022 r., nr 0401-IWK.0150.50.2022.2.

²²⁵ Pismo DIAS w Poznaniu z dnia 14 marca 2022 r., nr 3001-IWK.0150.48.2022.

²²⁶ Pismo DIAS w Łodzi z dnia 10 marca 2022 r., nr 1001-IWK.0150.53.2022.

²²⁷ Osoby zaangażowane w działania na rzecz ulgi językowej wykonują swoje zadania równolegle z dotychczasowymi obowiązkami służbowymi i co do zasady nie zostało zwiększone ich wynagrodzenie zasadnicze/uposażenie. Jednakże mogą otrzymywać dodatki specjalne lub zadaniowe.

²²⁸ Jeśli chodzi o 2022 r., dane obejmują wyłącznie pierwszy kwartał tego roku.

- 1) w Izbie Administracji Skarbowej w Białymstoku – 6 osób (w latach 2020–2022)²²⁹;
- 2) w Izbie Administracji Skarbowej w Bydgoszczy – 10 osób (2020 r.), 14 osób (2021 r.), 56 osób (2022 r.)²³⁰;
- 3) w Izbie Administracji Skarbowej w Gdańsku – 41 osób (2021–2022)²³¹;
- 4) w Izbie Administracji Skarbowej w Katowicach – 7 osób (2020 r.), 86 osób (2021 r.), 86 osób (2022 r.)²³²;
- 5) w Izbie Administracji Skarbowej w Kielcach – „w działania związane z ulgą językową zaangażowanych jest wielu pracowników/funkcjonariuszy świętokrzyskiej KAS, którzy na co dzień stosują zasady prostego języka w redagowanych pismach. Izba nie prowadzi analiz dotyczących konkretnej liczby osób zaangażowanych w realizację projektu ulgi językowej”²³³;
- 6) w Izbie Administracji Skarbowej w Krakowie – 9 osób (2021 r.), 9 osób jako zespół trenerów i ambasadorów, a od połowy kwietnia 2022 r. 29 osób kontaktowych w podległych jednostkach²³⁴;
- 7) w Izbie Administracji Skarbowej w Lublinie – 13 osób (2021–2022)²³⁵;
- 8) w Izbie Administracji Skarbowej w Łodzi – 96 osób²³⁶;
- 9) w Izbie Administracji Skarbowej w Olsztynie – 5 osób (2020 r.), 25 osób (2021 r.), 26 osób (2022 r.)²³⁷;
- 10) w Izbie Administracji Skarbowej w Opolu – 3 osoby (2020 r.), 5 osób (2021 r.), 5 osób (2022 r.)²³⁸;
- 11) w Izbie Administracji Skarbowej w Poznaniu – 10 osób (na 31.12.2020 r.), 136 osób (na 31.12.2022 r.), 136 osób (na 30.03.2022 r.)²³⁹;
- 12) w Izbie Administracji Skarbowej w Rzeszowie – „w podkarpackiej KAS nie prowadzono analiz [...] w kontekście liczby osób zaangażowanych w działania związane z ulgą językową”²⁴⁰;

²²⁹ Pismo DIAS w Białymstoku z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr 2001-IWK.0150.52.2022.1.

²³⁰ Pismo DIAS w Bydgoszczy z dnia 21 kwietnia 2022 r., nr 0401-IWK.0150.60.2022.3.

²³¹ Pismo DIAS w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr 2201-IWK.0150.46.2022.

²³² Pismo DIAS w Katowicach z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr 2401-IWK1.0150.43.2022.2.

²³³ Pismo DIAS w Kielcach z dnia 6 maja 2022 r., nr 2601-IWK1.0150.116.2022.3.

²³⁴ Pismo DIAS w Krakowie z dnia 25 kwietnia 2022 r., nr 1201-IWK.0150.1.72.2022.

²³⁵ Pismo DIAS w Lublinie z dnia 25 kwietnia 2022 r., nr 0601-IWK.0150.58.2022.6.

²³⁶ Pismo DIAS w Łodzi z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr 1001-IWK.0150.60.2022.

²³⁷ Pismo DIAS w Olsztynie z dnia 21 kwietnia 2022 r., nr 2801-IWK.0150.65.2022.

²³⁸ Pismo DIAS w Opolu z dnia 25 kwietnia 2022 r., nr 1601-IWK.0150.53.2022.

²³⁹ Pismo DIAS w Poznaniu z dnia 5 maja 2022 r., nr 3001-IWK.0150.68.2022.

²⁴⁰ Pismo DIAS w Rzeszowie z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr 1810-IWK.0150.53.2022.

- 13) w Izbie Administracji Skarbowej w Szczecinie – 71 osób (2020 r.), 80 osób (2021 r.), 79 osób (2022 r.)²⁴¹;
- 14) w Izbie Administracji Skarbowej w Warszawie – 13 osób (2021 r.), 13 osób (do 24 marca 2022 r.), 11 osób (od 25 marca 2022 r.)²⁴²;
- 15) w Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu – 52 osoby²⁴³;
- 16) w Izbie Administracji Skarbowej w Zielonej Górze – 45 osób (2021 r. i pierwszy kwartał 2022 r.)²⁴⁴.

Konkludując, należy podkreślić, że projekt „Ulga językowa” utrudnia, żeby nie powiedzieć – destabilizuje pracę w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej. Niezależnie od przekonania, a może trafniej – pewności osób ze ścisłego kierownictwa Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwa Finansów, nikomu nie uda się napisać rozstrzygnięć podatkowych (co do zasady decyzji i postanowień) prostym językiem²⁴⁵. Powód jest jeden – teksty aktów podatkowych (ustaw, rozporządzeń) obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej na to nie pozwalają, ponieważ są co do zasady „niekomunikatywne”, nasycone wątpliwościami interpretacyjnymi etc.²⁴⁶ Co więcej, wadliwe konstrukcje prawa podatkowego, niepewność reguł prawnych, częste zmiany przepisów oraz brak ich stabilności stwarzają

²⁴¹ Pismo DIAS w Szczecinie z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr 3201-IWK.0150.39.2022.2.

²⁴² Pismo DIAS w Warszawie z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr 1401-IWK-2.0150.83.2022.

²⁴³ Pismo DIAS we Wrocławiu z dnia 22 kwietnia 2022 r., nr 0201-IWK.0150.84.2022.

²⁴⁴ Pismo DIAS w Zielonej Górze z dnia 25 kwietnia 2022 r., nr 0801-IWK.0150.66.2022.

²⁴⁵ Aczkolwiek „osoby, które piszą pisma w Izbie Administracji Skarbowej w Gdańsku, starały się stosować w pismach zasady prostego języka, odkąd temat ten pojawił się w dyskursie uniwersyteckim i publicznym [...] Dążymy do tego, żeby tam, gdzie to możliwe, odformalizować komunikację w Izbie Administracji Skarbowej w Gdańsku. Na podstawie lektury opracowań i badań, które dotyczą tego tematu, wnioskujemy, że jest to ważny trend w komunikacji między urzędem a osobą, z którą urząd się komunikuje. Tut. Izbie zależy na tym, żeby osoby, które załatwiają swoje sprawy w urzędach, robiły to skutecznie i szybko. Dlatego budujemy komunikację zewnętrzną w sposób, który jest mniej formalny. Zmniejszamy dystans między urzędem a odbiorcą komunikatu. Wierzmy, że dzięki temu obie strony mogą lepiej się rozumieć, a przez to bardziej efektywnie działać” – pismo DIAS w Gdańsku z dnia 11 marca 2022 r., nr 2201-IWK.0150.35.2022. Podobnie „osoby, które pracują w Izbie Administracji Skarbowej we Wrocławiu, starały się stosować w pismach zasady prostego języka, odkąd temat ten pojawił się w dyskursie uniwersyteckim i publicznym” – pismo DIAS we Wrocławiu z dnia 9 marca 2022 r., nr 0201-IWK.0150.64.2022.

²⁴⁶ Zob. B. Brzeziński, *Współczesne problemy organizacji i działania administracji podatkowej na świecie*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2002, nr 2, s. 14 i nast.; T. Woltanowski, *Risks of Using „Language Relief” and Plain Language Principles in the Process of Applying Tax Law – Selected Issues*, „Studies in Logic, Grammar and Rhetoric” 2021, vol. 66, no. 2, s. 235 i nast., <https://doi.org/10.2478/slgr-2021-0013>

zjawisko określane mianem „inflacji prawa”²⁴⁷. To ustawodawca musi być konsekwentny w formułowaniu prawidłowej terminologii, ponieważ aby prawo podatkowe należycie wypełniało swoje funkcje, niezbędny jest wysoki stopień jego komunikatywności, formułowany przepisami prawnymi²⁴⁸. Oczywiście pod warunkiem, że akty prawne nie będą uchwalane przez polityków wierzących w nieomylną i upolitycznioną regułę parlamentarno-większościową²⁴⁹. Ponadto należy przyjąć *a priori*, że jeżeli szeroko rozumiane zabiegi (ustawowe, rządowe, promocyjne, marketingowe, dymisjonujące etc.)²⁵⁰, w tym także językowe, związane ze sztandarowym „produktem podatkowym” pt. Polski Ład, zaprojektowanym m.in. „z myślą o przyszłości Polski i Polaków”²⁵¹, okazałyby się bezskuteczne, to tym bardziej upraszczanie „języka podatkowego” przez pracowników/funkcjonariuszy Krajowej Administracji Skarbowej zdane jest na porażkę. I w tym zakresie już nie pomoże nawet niezliczona seria webinarów²⁵², livechatów,

²⁴⁷ Por. wyrok NSA z dnia 7 września 1989 r., sygn. SA/Po 226/89, CBOSA.

²⁴⁸ Szerzej B. Brzeziński, *Szkice z wykładni prawa podatkowego*, Gdańsk 2002, s. 8 i nast.; tenże, *Podstawy wykładni prawa podatkowego*, Gdańsk 2008, s. 6 i nast.; tenże, *Wykładnia prawa podatkowego*, Gdańsk 2013, s. 6 i nast.; I. Nowak, *Podatki nazywane opłatami...*, s. 47–48.

²⁴⁹ Zob. A. Gomulowicz, *Zasada sprawiedliwości podatkowej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Aspekt materialny*, Warszawa 2003, s. 12 i nast.

²⁵⁰ Łączna kwota wydatków Ministerstwa Finansów związana z informowaniem i edukowaniem podatników w zakresie wprowadzanych zmian podatkowych w obszarze reformy pt. Polski Ład – związana z działaniami płatnymi, głównie z wykorzystaniem szeroko zasięgowych środków przekazu niezbędnych do osiągnięcia założonego efektu i zasięgu kampanii – wyniosła 10 277 634,68 zł (w tym koszty na poszczególne media: telewizja 4 784 220,08 zł, radio 799 338,84 zł, ulotki 3 728 436,74 zł i outdoor 150 127,65 zł. Kosztów plakatów nie ponoszono) – pismo Ministra Finansów z dnia 13 maja 2022 r., nr BKP2.054.8.2021, <https://orka2.sejm.gov.pl/INT9.nsf/klucz/ATTCEHBGY/%24FILE/i28650-o1.pdf> (dostęp: 15.05.2022); pismo Ministra Finansów z dnia 13 maja 2022 r., nr BKP2.054.12.2022, <https://orka2.sejm.gov.pl/INT9.nsf/klucz/ATTCEHBHK/%24FILE/i32369-o1.pdf> (dostęp: 15.05.2022); pismo Ministra Finansów z dnia 13 maja 2022 r., nr BKP2.054.13.2022, <https://orka2.sejm.gov.pl/INT9.nsf/klucz/ATTCEHBHH/%24FILE/i32345-o1.pdf> (dostęp: 15.05.2022); zob. także pismo Ministra Finansów z dnia 13 maja 2022 r., nr BKP2.054.14.2022, <https://orka2.sejm.gov.pl/INT9.nsf/klucz/ATTCEHBHL/%24FILE/i32396-o1.pdf> (dostęp: 15.05.2022).

²⁵¹ M. Małąg w: Ministerstwo Finansów, *90 proc. emerytów i rencistów skorzysta na Polskim Ładzie*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/90-emerytow-i-rencistow-skorzysta-na-polskim-ladzie> (dostęp: 18.05.2022).

²⁵² Por. M. Rzeczkowska w: Ministerstwo Finansów, *Zapraszamy na regionalne webinarium dotyczące podatkowej części Polskiego Ładu*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/>

poradników w pigułce²⁵³, przewodników, dyżurów telefonicznych²⁵⁴ etc. Innymi słowy, Krajowa Administracja Skarbowa oraz Ministerstwo Finansów powinny jak najszybciej wycofać się ze stosowania prostego języka, a tym bardziej z „ambitnego projektu” pt. „Ulga językowa”²⁵⁵.

6. PODSUMOWANIE

Stosowanie zasad prostego języka i jego upraszczanie według kierownictwa Krajowej Administracji Skarbowej i Ministerstwa Finansów to jedna z wartości będących częścią strategii powyższych instytucji na lata 2021–2024²⁵⁶. Przykładowo: „jak ważne jest to, żebyśmy posługiwali się zmienionymi pismami, widzimy z informacji od klientów Krajowej Administracji Skarbowej. Te głosy potwierdzają, że decyzja o tym, żeby upraszczać komunikację w KAS oraz MF jest słuszna. Chcemy, żeby Ulga językowa była świadomym wyborem urzędników skarbowych, którzy wiedzą, jak istotny wpływ na życie obywateli ma dokumentacja, którą tworzą”²⁵⁷. Nie sposób jednak podzielać powyższych poglądów, a tym bardziej z uznaniem przyglądać się „działaniom Ministerstwa Finansów i Krajowej Administracji Skarbowej na rzecz upraszczania komunikacji”²⁵⁸, nawet jeżeli przyjąć *nolens volens*, że „młode pokolenie bardzo mało czyta, zwłaszcza dobrej,

zapraszamy-na-regionalne-webinary-dotyczace-podatkowej-czesci-polskiego-ladu (dostęp: 22.04.2022); zob. także M. Morawiecki w: Ministerstwo Finansów, *Korzystne zmiany w Polskim Ładzie – projekt Ustawy już gotowy*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/korzystne-zmiany-w-polskim-ladzie--projekt-ustawy-juz-gotowy> (dostęp: 13.04.2022).

²⁵³ Por. Ministerstwo Finansów, *Podatkowy Polski Ład w pigułce*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/podatkowy-polski-lad-w-pigulce> (dostęp: 23.04.2022).

²⁵⁴ Por. Ministerstwo Finansów, *Dyżury w Urzędach Skarbowych w zakresie Polskiego Ładu*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/dyzury-w-urzedach-skarbowych-w-zakresie-polskiego-ladu2> (dostęp: 14.04.2022).

²⁵⁵ Na uwagę i jednocześnie pozytywną ocenę zasługuje stanowisko Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie, w której nie są wdrażane zasady „prostego języka na zasadzie schematów i opracowywania wzorów dla każdego rodzaju rozstrzygnięcia, dlatego nie wypracowano w izbie obowiązującego pracowników katalogu wzorów pism” – pismo DIAS w Szczecinie z dnia 28 marca 2022 r., nr 3201-IWK.0150.32.2022.2.

²⁵⁶ Krajowa Administracja Skarbowa, *Prosty język w Ministerstwie Finansów...*

²⁵⁷ Pismo Zastępcy Dyrektora Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów K. Prus-Malinowskiej z dnia 14 maja 2021 r., nr SK/95/2021.

²⁵⁸ Portal Funduszy Europejskich, *Prosto z Ministerstwem Finansów i Krajową Administracją Skarbową*, 2021, <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/wiadomosci/prosto-z-ministerstwem-finansow-i-krajowa-administracja-skarbowa/> (dostęp: 13.05.2022).

klasycznej literatury, i niewiele pisze, często zresztą nie rozumiejąc przekazywanej treści ani samego języka jako narzędzia i tworzywa²⁵⁹. Innymi słowy, tzw. procedura upraszczania języka aktów normatywnych z zakresu prawa podatkowego nie jest właściwym kierunkiem zmian, w które Krajowa Administracja Skarbowa oraz Ministerstwo Finansów powinny angażować swoje siły i środki²⁶⁰. Warto w tym miejscu przypomnieć wszystkim potencjalnym entuzjastom prostego języka (ulgi językowej), że „nawet z pozoru kosmetyczna poprawka może bowiem zmienić sens specjalistycznego tekstu”²⁶¹, a w przypadku aktów normatywnych z zakresu prawa podatkowego (materialnego, ustrojowego, proceduralnego) tym bardziej²⁶². Ponadto akty prawa wewnętrznego dotyczące stosowania i upraszczania prostego języka na gruncie prawa podatkowego, pomimo że są adresowane do podmiotów wewnętrznych, wpływają na prawa i obowiązki podatników, stanowiąc *sui generis* ryzyko „niekonstytucyjnego zinstrumentalizowania prawa powszechnie obowiązującego”²⁶³ poprzez stosowanie tzw. prawa powielaczowego/*lex telex*/prawa gazetowego²⁶⁴, które już pod koniec minionego okresu postrzegano jako zjawisko niebezpieczne dla porządku prawnego²⁶⁵.

²⁵⁹ J. Gudowski w: M. Kryszkiewicz, *Bez zwięzłości nie ma komunikacji*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 5–7.10.2018, nr 194(4844), s. B6–B7.

²⁶⁰ Por. *Pisz, tak po prostu*, 2019, <https://www.sluzbacywilna.info.pl/aktualnosci/1731-pisz-tak-po-prostu> (dostęp: 13.05.2022); I. Nowak, K. Teszner, J. Mikołajczyk, *Jednorazowe dofinansowanie przysługujące nauczycielom na zakup sprzętu, oprogramowania lub usługi dostępu do Internetu w ramach pracy zdalnej – wybrane aspekty podatkowoprawne*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2021, nr 3, s. 89 i nast., <https://doi.org/10.12775/PBPS.2021.017>

²⁶¹ Por. J. Zandberg-Malec, *Prosty język w komunikacji prawniczej – okiem redaktora językowego*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza” 2021, vol. 28(1), s. 193, <https://doi.org/10.14746/pspsj.2021.28.1.13>; analogicznie K. Jędrzejewska, *Idzie nowe, czyli o... językotwórczej roli MF*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 3.03.2021, nr 42(5450), s. B3.

²⁶² Por. B. Brzeziński, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, *Poprawa efektywności polskiego systemu podatkowego w świetle zasad polityki podatkowej i tworzenia prawa*, „Przeгляд Orzecznictwa Podatkowego” 2020, nr 6, s. 419 i nast.; K. Sobczak, *Prof. Łętowska: Grząski grunt legislacyjny ułatwia manipulowanie prawem*, 2022, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/preambula-zmienia-ustawe-wywiad-z-prof-ewa-letowska,514896.html> (dostęp: 12.05.2022).

²⁶³ J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, Warszawa 2016, s. 152.

²⁶⁴ Por. wyrok NSA z dnia 16 maja 1990 r., SA/Kr 332/90, CBOSA.

²⁶⁵ Szerzej J. Jabłońska-Bonca, *Prawo powielaczowe. Studium z teorii państwa i prawa*, Gdańsk 1987.

Proces upowszechniania/stosowania prostego języka od momentu jego wdrożenia nie był oceniany ani w Krajowej Administracji Skarbowej, ani w Ministerstwie Finansów²⁶⁶. Jednakże zgodnie z deklaracją Ministra Finansów badania mają rozpocząć się w 2022 r.²⁶⁷ Natomiast obecnie wyłączenie dyrektorzy komórek organizacyjnych w Ministerstwie Finansów oraz Krajowej Administracji Skarbowej monitorują – trudno ustalić, w jaki sposób – czy pracownicy i funkcjonariusze S.C.-S. używają prostego języka w swoich pismach²⁶⁸. Rodzi się zatem uzasadnione pytanie, dlaczego w Krajowej Administracji Skarbowej nie rozpoczęto, wzorem internetowych badań ankietowych osób odwiedzających urzędy skarbowe, analogicznej oceny przez pracowników oraz funkcjonariuszy S.C.-S. procesu stosowania prostego języka (ulgi językowej). Bez wątplenia byłoby to zasadne. Autor niniejszej publikacji, na podstawie prowadzonych od kilku lat badań związanych z dokonanym procesem konsolidacyjnym administracji podatkowej, skarbowej i celnej w Krajową Administrację Skarbową, jest wręcz przekonany, że ogólny poziom satysfakcji jej pracowników i funkcjonariuszy S.C.-S. ze stosowania prostego języka, w tym ulgi językowej, byłby bardzo niski²⁶⁹. A deklaracje Ministra/ów Finansów, że Krajowa Administracja Skarbowa staje się administracją efektywną, nowoczesną i przyjazną „klientowi”, która wychodzi naprzeciw jego potrzebom, słucha i oferuje pomoc, niczego nie wnoszą i niczego w tym zakresie nie zmieniają²⁷⁰, analogicznie jak inne iluzoryczne formuły językowe, np. że pakiet ustaw związanych z tzw. Polskim Ładem poprawi komfort życia w Polsce i sprawi, że nasza gospodarka nabierze rozpędu²⁷¹. Jeżeli prawdą jest, że kierownictwu Krajowej

²⁶⁶ Pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr BMI1.0123.598.2022.

²⁶⁷ Ibidem.

²⁶⁸ „Minister Finansów nie wydał żadnego aktu, który normowałby proces upowszechniania prostego języka urzędowego” – pismo Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2022 r., nr. BMI1.0123.598.2022.

²⁶⁹ Por. T. Kościński w: Ministerstwo Finansów, *Badamy satysfakcję po wizycie w urzędzie skarbowym*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/badamy-satysfakcje-po-wizycie-w-urzedzie-skarbowym> (dostęp: 13.04.2022).

²⁷⁰ T. Kościński w: Ministerstwo Finansów, *Centralne obchody Dnia Krajowej Administracji Skarbowej*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/centralne-obchody-dnia-kas-2021> (dostęp: 13.04.2022).

²⁷¹ Szerzej na ten temat T. Kościński w: Ministerstwo Finansów, *Historyczna obniżka podatków już od 2022 r. Prezydent podpisał ustawę wprowadzającą podatkową część Polskiego Ładu*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/historyczna-obnizka-podatkow-juz-od-2022-r-prezydent-podpisał-ustawe-wprowadzajaca-podatkowa-czesc-polskiego-ladu> (dostęp: 26.04.2022).

Administracji Skarbowej zależy na tym, aby pracownicy i funkcjonariusze S.C.-S. byli kompetentni, „świadomi, ale także pewni swojej wiedzy i umiejętności”²⁷² oraz mieli wszechstronne wykształcenie z zakresu prawa, administracji, nauk ekonomicznych i społecznych²⁷³, to przede wszystkim należy zredukować godziny nadliczbowe w Krajowej Administracji Skarbowej, zwiększyć liczbę etatów²⁷⁴, podnieść wynagrodzenia/uposażenia²⁷⁵ oraz wprowadzić brakujące kryteria ścieżki zawodowej (awansu)²⁷⁶. Innymi słowy, tzw. upraszczanie języka podatkowego czy też stosowanie prostego języka, ulgi językowej lub terminu „klient”, to działania pozbawione sensu, ponieważ w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej pilnie poszukiwani powinni być „fachowcy, a nie amatorzy prawa”²⁷⁷ i podatków²⁷⁸. Bardzo duża rotacja w organach podatkowych (skarbowych) sprawia, że ich działalność w znacznej mierze opiera się na niedoświadczonych pracownikach i funkcjonariuszach S.C.-S., których wykształcenie nie przekłada się na realizowane zadania²⁷⁹. Potwierdzają to także badania

²⁷² A. Chałupa w: Ministerstwo Finansów, *Powstanie uczelnia kształcąca kadry...*

²⁷³ Ibidem.

²⁷⁴ Przykładowo: stan zatrudnienia pracowników korpusu służby cywilnej w etatach w terenowych jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej zgodnie ze sprawozdaniem RB-70 za IV kwartał z roku 2017 do roku 2021 w poszczególnych izbach administracji skarbowej przedstawia się następująco: IAS Białystok – 1340,26 : 1228,00 (*in minus* 112,26); IAS Gdańsk – 2774,07 : 2654,49 (*in minus* 119,58); IAS Katowice 5465,26 : 4901,46 (*in minus* 563,80); IAS Rzeszów 2078,98 : 1953,75 (*in minus* 125,23); IAS Wrocław – 3562,42 : 3456,43 (*in minus* 105,99) – pismo Ministra Finansów z dnia 8 marca 2022 r., nr BMI1.0123.545.2022.

²⁷⁵ Zob. I. Nowak, *Krajowa Administracja Skarbowa w świetle...*, s. 41 i nast.

²⁷⁶ Zob. pismo Zastępcy Dyrektora Departamentu Budżetu, Majątku i Kadr Krajowej Administracji Skarbowej w Ministerstwie Finansów M. Żuławskiego z dnia 27 kwietnia 2022 r., nr DBM6.150.5.2022, <https://celnicy.pl/threads/sciezka-kariery-informacja-z-mf.17712/> (dostęp: 25.04.2022); w tym zakresie zob. także I. Nowak, *120 radców...*, s. 9 i nast.; A. Halicki, *Służba w Służbie Celno-Skarbowej*, Szczecin 2021, s. 293–298; K. Teszner, *The National Fiscal Administration – challenges and expectations*, [w:] *Optimization of Organization and Legal Solutions Concerning Public Revenues and Expenditures in Public Interest*, red. E. Lotko, U.K. Zawadzka-Pąk, M. Radvan, Białystok–Wilnius 2018, s. 563 i nast., <https://doi.org/10.15290/ooolscrepi.2018.41>

²⁷⁷ Zob. J. Małecki, *Recenzja cz. II pt. Kontrola stosowania prawa podatkowego w Polsce*, [w:] *Kontrola tworzenia i stosowania prawa podatkowego pod rządami Konstytucji RP*, red. E. Ruśkowski, Warszawa 2006, s. 151.

²⁷⁸ I. Nowak, *120 radców...*, s. 26.

²⁷⁹ R. Kosińska, E. Ruśkowski, P. Woltanowski, *Efektywność służb podatkowych w okresie ich reformowania – wybrane zagadnienia*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2016, nr 6, s. 17–27.

empiryczne, zgodnie z którymi od lat około 45% pracowników i funkcjonariuszy S.C.-S. ma wykształcenie wyższe – nazwijmy to umownie – „nieprzystające” do wymiaru, poboru i egzekucji danin publicznoprawnych²⁸⁰.

O jakości języka prawnego (języka norm prawnych) decyduje stan legislacji²⁸¹. Obecny jest w „agonii”²⁸² i to z winy prawodawcy²⁸³, a przykładowe zapewnienia, nawet ministrów, że chcą, by „każdy [...] potrafił poruszać się w nowej rzeczywistości podatkowej”²⁸⁴, niczego nie zmienia i mają wydzwięk wyłącznie medialno-propagandowy²⁸⁵! Tym samym istnieje pilna potrzeba zmiany tego stanu rzeczy i powrotu do dobrego prawodawstwa²⁸⁶ wraz ze sprawnie funkcjonującymi instytucjami publicznymi i profesjonalną kadrą (służbą cywilną)²⁸⁷, a nie z pozorowaniem działań w postaci procesu upraszczania języka, ulgi językowej etc.

²⁸⁰ Szerzej I. Nowak, *National Revenue Administration...*, s. 37 i nast.; E. Ruśkowski, *Główne problemy reformy administracji skarbowej (z uwzględnieniem projektów ustawy o KAS i ustawy wprowadzającej)*, [w:] *Efektywna administracja skarbowa*, t. 1, red. Z. Głowska, H. Izdebski, K. Raczkowski, Warszawa 2007, s. 93.

²⁸¹ J. Gudowski w: M. Kryszkiewicz, *Bez zwięzłości...*, s. B6–B7; W. Nykiel, M. Sęk, *Karta Praw Podatnika. Nowy instrument ochrony praw polskiego podatnika*, Łódź 2022.

²⁸² Szerzej P. Frączak, K. Izdebski, G. Kopińska, W. Michałek, A. Vetulani-Cęgiel, *Polski BezŁad Legislacyjny. Rządowy i parlamentarny proces legislacyjny w pierwszych dwóch latach IX kadencji (15 listopada 2019 – 15 listopada 2021). XIV raport Obywatelskiego Forum Legislacji*, 2022, https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2022/04/Polski.BezLad.Legislacyjny_XIV.Raport.Obywatelskiego.Forum_.Legislacji.pdf (dostęp: 11.05.2022).

²⁸³ Szerzej A. Gomułowicz, *Oblicze polskiej dyktatury*, „Nauka” 2018, nr 3, s. 79; W. Nykiel, *Prawa podatnika a stanowienie prawa podatkowego – wybrane zagadnienia*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2019, nr 4, s. 9 i nast., <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2019.04.01>; W. Nykiel, M. Sęk, *Projekt ustawy Karta Praw Podatnika z uzasadnieniem*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2018, nr 1, s. 105 i nast., <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2018.01.07>

²⁸⁴ M. Małąg w: Ministerstwo Finansów, *Zapraszamy na regionalne webinary...*

²⁸⁵ Zob. M.A. Liwo, *Demagogie legislacji państwa prawnego w okresie kryzysu tego państwa i ich konsekwencje*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2021, nr 7–8, s. 18 i nast.

²⁸⁶ Szerzej R. Mastalski, *Stosowanie prawa podatkowego*, Warszawa 2008; tenże, *Tworzenie prawa podatkowego a jego stosowanie*, Warszawa 2016; E. Ruśkowski, *Kontrola tworzenia i stosowania prawa podatkowego pod rządami Konstytucji RP*, Warszawa 2006; A. Gomułowicz, *Podatki a etyka*, LEX/el. 2013.

²⁸⁷ Zob. I. Nowak, „Polityczno-kadrowa” *Krajowa Administracja Skarbowa*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2021, nr 4, s. 80, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2021.04.05>; tenże, *National Revenue Administration...*, s. 37 i nast.; tenże, *An officer employed as a revenue collector in the structure of the National Revenue Administration – critical remarks*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2020, nr 3, s. 89–113.

BIBLIOGRAFIA

- Bank Zachodni WBK z przelewami natychmiastowymi od Blue Media*, 2015, <https://alebank.pl/bank-zachodni-wbk-z-przelewami-natychmiastowymi-od-blue-media/?id=54971&catid=357> (dostęp: 12.04.2022).
- Bartosiewicz A., *Ocena rozporządzenia Ministra Finansów z 7.01.2022 r. i skutków wynikających z niego dla płatników*, „Przegląd Podatkowy” 2022, nr 2.
- Bartosiewicz A., Szaraniec R., *Opinia prawna w przedmiocie rozporządzenia MF z 7 stycznia 2022 – w sprawie przedłużenia terminów poboru i przekazania zaliczek na podatek dochodowy*, 2022, <https://kdr.pl/aktualnosci/opinia-prawna-w-przedmiocie-rozporzadzenia-mf-z-7-stycznia-2022-w-sprawie-przedluzenia-terminow-poboru-i-przekazania-zaliczek-na-podatek-dochodowy/> (dostęp: 13.04.2022).
- Bounaoui S., *Kolejna dymisja za Polski Ład. Renata Oszaś odchodzi z Ministerstwa Finansów*, 2022, https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-polskilad/news-kolejna-dymisja-za-polski-lad-renata-oszast-odchodzi-z-minis,nId,5832250#crp_state=1 (dostęp: 22.04.2022).
- Brzeziński B., *O (nie)sprawiedliwym podatku dochodowym od osób fizycznych. Refleksje na marginesie książki Adama Mariańskiego „Niesprawiedliwy polski podatek dochodowy od osób fizycznych”*, Warszawa 2021, ss. 406, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2022, nr 4 [w druku].
- Brzeziński B., *Podstawy wykładni prawa podatkowego*, Gdańsk 2008.
- Brzeziński B., *Prawo podatkowe. Zagadnienia teorii i praktyki*, Toruń 2017.
- Brzeziński B., *Szkice z wykładni prawa podatkowego*, Gdańsk 2002.
- Brzeziński B., „Taxation. Philosophical perspectives”, Oxford 2018, ss. 288, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2022, nr 4 [w druku].
- Brzeziński B., *Współczesne problemy organizacji i działania administracji podatkowej na świecie*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2002, nr 2.
- Brzeziński B., *Wykładnia prawa podatkowego*, Gdańsk 2013.
- Brzeziński B., Nykiel W., *Stan prawa podatkowego w Polsce. Raport 2000*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2000, nr 1.
- Brzeziński B., Nykiel W., *Stan prawa podatkowego w Polsce. Raport 2005*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2006, nr 1.
- Brzeziński B., Nykiel W., *Stan prawa podatkowego w Polsce. Raport 2010*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2011, nr 1.
- Brzeziński B., Lasiński-Sulecki K., Morawski W., *Poprawa efektywności polskiego systemu podatkowego w świetle zasad polityki podatkowej i tworzenia prawa*, „Przegląd Orzecznictwa Podatkowego” 2020, nr 6.
- Business Insider, *Mateusz Morawiecki*, b.d., <https://businessinsider.com.pl/mateusz-morawiecki> (dostęp: 19.04.2022).
- Co sądzicie o wdrażaniu KAS – cz. I*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=27158 (dostęp: 30.04.2022).
- Co sądzicie o wdrażaniu KAS – cz. II*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=27157 (dostęp: 24.04.2022).
- Deklaracja prostego języka*, b.d., https://www.gov.pl/documents/33372/436746/Deklaracja_prostego_jezyka.pdf/2269ad3f-0692-7fcd-9fc1-c3a9336aa2ed (dostęp: 9.04.2022).
- Dobre praktyki prostej komunikacji bankowej*, 2021, <https://zbp.pl/getmedia/74aaf8c3-6412-4350-a77a-128477fd4381/2-Dobre-praktyki-prostej-komunikacji-bankowej> (dostęp: 15.04.2022).

- Do Premiera – Służba Cywilna*, 2020, <https://celnicy.pl/threads/do-premiera-sluzba-cywilna.16913/> (dostęp: 3.04.2022).
- Frączak P., Izdebski K., Kopińska G., Michałek W., Vetulani-Cęgiel A., *Polski BezŁad Legislacyjny. Rządowy i parlamentarny proces legislacyjny w pierwszych dwóch latach IX kadencji (15 listopada 2019 – 15 listopada 2021)*. XIV raport Obywatelskiego Forum Legislacji, 2022, https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2022/04/Polski.BezLad.Legislacyjny_XIV.Raport.Obywatelskieg.Forum_.Legislacji.pdf (dostęp: 11.05.2022).
- Godusławski B., *Szara eminencja resortu finansów i współpracowniczka Morawieckiego pod lupą CBA*, 2021, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/kraj/artykuly/8256394,ministerstwo-finansow-ustawa-antykorupcyjna-renata-oszast-cba.html> (dostęp: 17.04.2022).
- Gomułowicz A., *Oblicze polskiej dyktatury*, „Nauka” 2018, nr 3.
- Gomułowicz A., *Podatki a etyka*, LEX/el. 2013.
- Gomułowicz A., *Zasada sprawiedliwości podatkowej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Aspekt materialny*, Warszawa 2003.
- Halicki A., *Służba w Służbie Celno-Scarbowej*, Szczecin 2021.
- Hebal-Jeziarska M., *Wybrane problemy związane z wprowadzeniem prostego języka*, „Oblicza Komunikacji” 2019, nr 11, <https://wuwr.pl/okom/article/download/12786/11569/> (dostęp: 25.04.2022).
- Jabłońska-Bonca J., *Prawo powielaczowe. Studium z teorii państwa i prawa*, Gdańsk 1987.
- Jak oni teraz dadzą radę?*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=28063 (dostęp: 16.04.2022).
- Jędrzejewska K., *Idzie nowe, czyli o... językotwórczej roli MF*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 3.03.2021, nr 42(5450).
- Kamiński A., *Antek Cwaniak: książka o zuchach*, Katowice 1932.
- Kamiński A., *Książka Wodza Zuchów*, Katowice 1933.
- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, *Mateusz Morawiecki*, 2020, <https://www.gov.pl/web/premier/mateusz-morawiecki> (dostęp: 13.04.2022).
- KAS uruchamia program „Klient w centrum uwagi”, 2020, <https://www.pb.pl/kas-uruchamia-program-klient-w-centrum-uwagi-996883> (dostęp: 7.04.2022).
- Kolejna zmiana w Ministerstwie Finansów. Odeszła osoba bliska premierowi*, 2022, <https://tvn24.pl/biznes/z-kraju/ministerstwo-finansow-zmiany-renata-oszast-odchodzi-katarzyna-szweda-nowa-dyrektor-generalna-ministerstwa-finansow-5599955> (dostęp: 23.04.2022).
- Kosińska R., Ruśkowski E., Woltanowski P., *Efektywność służb podatkowych w okresie ich reformowania – wybrane zagadnienia*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2016, nr 6.
- Kościński: *Najważniejsze jest niskie bezrobocie*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 5.11.2021, <https://finanse.gazetaprawna.pl/artykuly/8285821,koscinski-niskie-bezrobocie.html> (dostęp: 2.02.2022).
- Krajowa Administracja Scarbowa. Komentarz*, red. A. Melezini, K. Teszner, Warszawa 2018.
- Krajowa Administracja Scarbowa, *Prosty język w Ministerstwie Finansów i Krajowej Administracji Scarbowej*, 2021, https://www.kis.gov.pl/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/JSs9/content/id/10576301 (dostęp: 1.04.2022).

- Kryszkiewicz M., *Bez zwięzłości nie ma komunikacji*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 5–7.10.2018, nr 194(4844).
- Kubicka-Żach K., *Urzędniku, pisz pismo jasno, nie „z uwagi na procedurę”*, 2019, <https://www.prawo.pl/samorzad/jezuk-pism-urzedowych-niezrozumialy-dla-obywateli-mimo-staran,377294.html> (dostęp: 26.04.2022).
- Ku zadowoleniu podatników...*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=27622 (dostęp: 9.04.2022).
- Leśniak G.J., *Czy język prawniczy może być zrozumiały*, „Radca Prawny” 2014, nr 145.
- Liwo M.A., *Demagogie legislacji państwa prawnego w okresie kryzysu tego państwa i ich konsekwencje*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2021, nr 7–8.
- Małecki J., *Recenzja cz. II pt. Kontrola stosowania prawa podatkowego w Polsce*, [w:] *Kontrola tworzenia i stosowania prawa podatkowego pod rządami Konstytucji RP*, red. E. Ruśkowski, Warszawa 2006.
- Mastalski R., *Stosowanie prawa podatkowego*, Warszawa 2008.
- Mastalski R., *Tworzenie prawa podatkowego a jego stosowanie*, Warszawa 2016.
- Matłacz A., *Dyrektorzy szczęścia wkraczają do firm*, 2019, <https://www.prawo.pl/kadry/chief-happiness-officer-happy-manager-czy-warto-tworzyc-takie,472842.html> (dostęp: 22.04.2022).
- Melezini A., Teszner K., *Kontrola celno-skarbowa – wybrane aspekty ustrojowe i proceduralne*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2019, vol. 24, nr 3, <https://doi.org/10.15290/bsp.2019.24.03.01>
- Mikołajczyk D., *Służba Celno-Skarbowa ma już za sobą falę odejść? Nadinsp. Rzeczkowska o sytuacji kadrowej formacji*, 2022, https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/krajowa-administracja-skarbowa/sluzba-celno-skarbowa-ma-juz-za-soba-fale-odejsc-nadinsp-rzeczkowska-o-sytuacji-kadrowej-formacji?fbclid=IwAR2Oag5fSp0xtlxrj-VgxUED6F-l4W6Iz-FvAQlw_AHbMcWU1zMeZxF54Io (dostęp: 25.04.2022).
- Mikołajewska B., *Ludzie Morawieckiego. Przyjaciele z Solidarności Walczącej na państwowym [UJAWNIAMY PŁACE]*, 2021, <https://oko.press/morawiecki-spolki-solidarnosc-walczaca-wynagrodzenia/> (dostęp: 16.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *7. edycja programu edukacyjnego Ministerstwa Finansów zakończona!*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/7-edycja-programu-edukacyjnego-ministerstwa-finansow-zakonczone> (dostęp: 6.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *90 proc. emerytów i rencistów skorzysta na Polskim Ładzie*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/90-emerytow-i-rencistow-skorzysta-na-polskim-ladzie> (dostęp: 18.05.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Badamy satysfakcję po wizycie w urzędzie skarbowym*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/badamy-satysfakcje-po-wizycie-w-urzedzie-skarbowym> (dostęp: 13.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Centralne obchody Dnia Krajowej Administracji Skarbowej*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/centralne-obchody-dnia-kas-2021> (dostęp: 13.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Curriculum Vitae – Tadeusz Kościński*, 2020, <https://www.ebrd.com/documents/comms-and-bis/cv-koscinski.pdf> (dostęp: 13.04.2022).

- Ministerstwo Finansów, *Dyżury w Urzędach Skarbowych w zakresie Polskiego Ładu*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/dyzury-w-urzedach-skarbowych-w-zakresie-polskiego-ladu2> (dostęp: 14.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Działania MF i KAS w 2021 roku*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/dzialania-mf-i-kas-w-2021-roku> (dostęp: 2.03.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Historyczna obniżka podatków już od 2022 r. Prezydent podpisał ustawę wprowadzającą podatkową część Polskiego Ładu*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/historyczna-obnizka-podatkow-juz-od-2022-r-prezydent-podpisal-ustawe-wprowadzajaca-podatkowa-czesc-polskiego-ladu> (dostęp: 26.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Jesteśmy obecni na „IGF 2021” w Katowicach*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/jestesmy-obecni-na-igf-2021-w-katowicach> (dostęp: 13.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Jeszcze bliższa współpraca między MF i SGH*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/jeszcze-blizsza-wspolpraca-miedzy-mf-i-sgh> (dostęp: 6.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Kierownictwo*, b.d., <https://www.gov.pl/web/finanse/kierownictwo> (dostęp: 12.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Korzystne zmiany w Polskim Ładzie – projekt Ustawy już gotowy*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/korzystne-zmiany-w-polskim-ladzie--projekt-ustawy-juz-gotowy> (dostęp: 13.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Magdalena Rzeczkowska nowym ministrem finansów*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/magdalena-rzeczowska-nowym-ministrem-finansow> (dostęp: 13.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *MF i KAS wspierają uczciwy biznes i walczą z przestępczością ekonomiczną*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/mf-i-kas-wspieraja-uczciwy-biznes-i-walczą-z-przestepczoscia-ekonomiczna> (dostęp: 15.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Ministrowie finansów*, 2019, <https://www.gov.pl/web/finanse/ministrowie-finansow> (dostęp: 7.03.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Nowa usługa w e-Urzędzie Skarbowym*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/nowa-usluga-w-e-urzedzie-skarbowym> (dostęp: 23.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Nowoczesny, sprawiedliwy i konkurencyjny system podatkowy w Polsce*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/nowoczesny-sprawiedliwy-i-konkurencyjny-system-podatkowy-w-polsce> (dostęp: 13.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Podatki. To się opłaca! Startuje 7. edycja programu edukacyjnego Finansoaktywni*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/podatki-to-sie-oplaca-startuje-7-edycja-programu-edukacyjnego-finansoaktywni> (dostęp: 27.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Podatkowy Polski Ład w pigułce*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/podatkowy-polski-lad-w-pigulce> (dostęp: 23.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Polski Ład – informacja dla księgowych*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/polski-lad--informacja-dla-ksiegowych> (dostęp: 18.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Powstanie uczelnia kształcąca kadry resortu finansów*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/powstanie-uczelnia-ksztalcaca-kadry-resortu-finansow> (dostęp: 2.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Program repatriacji kapitału do Polski*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/program-repatriacji-kapitalu-do-polski> (dostęp: 5.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Prosty język. Wyzwania w komunikacji zdalnej. Ulga językowa*, 2021, <https://power.wup-katowice.pl/file/download/691> (dostęp: 3.04.2022).

- Ministerstwo Finansów, *Restart podatkowy w Polski Ład*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/restart-podatkowy-w-polskilad> (dostęp: 3.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Ruszamy z e-TOLLeM*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/ruszamy-z-e-tollem> (dostęp: 4.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Status zwrotu – nowa usługa w e-Urzędzie Skarbowym*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/status-zwrotu--nowa-usluga-w-e-urzedzie-skarbowym> (dostęp: 14.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Strategia KAS. Kierunki działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej na lata 2021–2024*, 2019, <https://www.gov.pl/web/kas/strategia-kas> (dostęp: 13.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Strategia MF. Kierunki działania i rozwoju Ministerstwa Finansów na lata 2021–2024*, 2019, <https://www.gov.pl/web/finanse/strategia-mf> (dostęp: 13.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Tadeusz Kościński ministrem finansów*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/tadeusz-koscinski-ministremfinansow> (dostęp: 7.03.2022).
- Ministerstwo Finansów, *TAX FREE – nowa odsłona*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/tax-free--nowa-odslona> (dostęp: 16.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Usługi dla pełnomocników w e-Urzędzie Skarbowym*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/uslugi-dla-pelnomocnikow-w-e-urzedzie-skarbowym> (dostęp: 15.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Wsparcie dla kredytobiorców*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/wsparcie-dla-kredytobiorcow> (dostęp: 4.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Wspieramy podatników w czasie pandemii Covid-19*, 2021, <https://www.gov.pl/web/finanse/wspieramy-podatnikow-w-czasie-pandemii-covid-19> (dostęp: 12.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Zamówienie publiczne*, b.d., <https://www.gov.pl/web/finanse/zakup-badan-jakosciowych-klientow-i-audytow-tajemniczego-klienta-i-tajemniczego-dzwoniacego> (dostęp: 8.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Zapraszamy na regionalne webinary dotyczące podatkowej części Polskiego Ładu*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/zapraszamy-na-regionalne-webinary-dotyczace-podatkowej-czesci-polskiego-ladu> (dostęp: 22.04.2022).
- Ministerstwo Finansów, *Zmiany w Kierownictwie Ministerstwa Finansów*, 2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/zmiany-w-kierownictwie-ministerstwa-finansow3> (dostęp: 11.03.2022).
- Nowak I., *120 radców skarbowych jako „elita” Krajowej Administracji Skarbowej*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2021, nr 2, <https://doi.org/10.12775/PBPS.2021.007>
- Nowak I., *An officer employed as a revenue collector in the structure of the National Revenue Administration – critical remarks*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2020, nr 3.
- Nowak I., *Efektywność zasady dwuinstancyjności postępowania podatkowego w świetle ustawy o administracji podatkowej*, [w:] *Granice efektywności prawa. Sposoby osiągnięcia efektywności w prawie*, red. Ł.J. Pikuła, H. Kaczmarczyk, Toruń 2016.
- Nowak I., *Funkcjonariusze celni w strukturze Krajowej Administracji Skarbowej – uwagi wybrane*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2019, nr 2, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2019.02.02>

- Nowak I., *Krajowa Administracja Skarbowa – reasumpcja*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2022, nr 1, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2022.01.04>
- Nowak I., *Krajowa Administracja Skarbowa w świetle „standardów” stanowionego prawa oraz polityki kadrowo-płacowej – uwagi krytyczne*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2021, nr 2, <https://doi.org/10.12775/PBPS.2021.008>
- Nowak I., *National Revenue Administration – current organizational and financial problems*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2020, nr 2, <https://doi.org/10.12775/PBPS.2020.010>
- Nowak I., *Podatki nazywane opłatami w imię maksymalizacji dochodów budżetowych – zarys problematyki*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2022, nr 2, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2022.02.03>
- Nowak I., „*Polityczno-kadrowa*” *Krajowa Administracja Skarbowa*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2021, nr 4, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2021.04.05>
- Nowak I., *Prawo podatkowe jako prawo publiczne w świetle jego odrębności jako gałęzi prawa – wybrane zagadnienia*, [w:] *Prawo – społeczeństwo – jednostka. Człowiek – najlepsza inwestycja*, red. P. Ruczkowski, Kielce 2010.
- Nowak I., *Radca skarbowy w świetle badań empirycznych*, [w:] *Wyzwania współczesnego prawa podatkowego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Włodzimierzowi Nykielowi w 70. rocznicę urodzin*, red. A. Mariański, D. Strzelec, M. Wilk, Łódź 2022 [w druku].
- Nowak I., *Rektyfikacja decyzji podatkowych i jej tryby*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2019, nr 2, <https://doi.org/10.12775/PBPS.2019.014>
- Nowak I., *Wezwania w świetle pomocy prawnej pomiędzy organami administracji podatkowej na gruncie art. 157 i 157a Ordynacji podatkowej*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2018, nr 3, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2018.03.03>
- Nowak I., *Współdziałanie organów administracji publicznej przy wydawaniu decyzji podatkowych – aspekt proceduralny*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2020, nr 4, <https://doi.org/10.12775/PBPS.2020.022>
- Nowak I., Teszner K., Mikołajczyk J., *Jednorazowe dofinansowanie przysługujące nauczycielom na zakup sprzętu, oprogramowania lub usługi dostępu do Internetu w ramach pracy zdalnej – wybrane aspekty podatkowoprawne*, „Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu” 2021, nr 3, <https://doi.org/10.12775/PBPS.2021.017>
- Nykiel W., *Budżet a normy prawa podatkowego*, „Studia Prawno-Ekonomiczne” 2021, t. 118.
- Nykiel W., *Prawa podatnika a stanowienie prawa podatkowego – wybrane zagadnienia*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2019, nr 4, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2019.04.01>
- Nykiel W., Sęk M., *Karta Praw Podatnika. Nowy instrument ochrony praw polskiego podatnika*, Łódź 2022.
- Nykiel W., Sęk M., *Projekt ustawy Karta Praw Podatnika z uzasadnieniem*, „Kwartalnik Prawa Podatkowego” 2018, nr 1, <https://doi.org/10.18778/1509-877X.2018.01.07>
- Oceń twórców KAS, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=27131 (dostęp: 30.04.2022).
- Oko.press, *Mateusz Morawiecki*, b.d., <https://oko.press/ludzie/mateusz-morawiecki/> (dostęp: 13.04.2022).

- Ordynacja podatkowa. Komentarz praktyczny*, red. B. Brzeziński, M. Kalinowski, A. Oleśńska, Gdańsk 2017.
- Piekot T., *Standard prostego języka w urzędzie (prezentacja)*, Pracownia Prostej Polszczyzny Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław b.d.
- Piekot T., Zarzeczny G., Moroń E., *Prosta polszczyzna w praktyce. Standaryzacja języka serwisu Obywatel.gov.pl*, 2017, http://www.ppp.uni.wroc.pl/pliki/prosta_polszczyzna_w_praktyce_standaryzacja_jezyka_serwisu_obywatel_gov_pl.pdf (dostęp: 24.04.2022).
- Piekot T., Zarzeczny G., Moroń E., *Standard plain language w polskiej sferze publicznej*, 2019, http://ppp.uni.wroc.pl/pliki/standard_plain_language_w_polskiej_sferze_publicznej.pdf (dostęp: 15.04.2022).
- Pietryga T., Stec A., *Minister finansów Tadeusz Kościński: Żaden samorząd nie straci na „Polskim Ładzie”*, 2021, <https://www.rp.pl/budzet-i-podatki/art19212071-minister-finansow-tadeusz-koscinski-zaden-samorzad-nie-straci-na-polskim-ladzie> (dostęp: 29.04.2022).
- Pisz, tak po prostu*, 2019, <https://www.sluzbacywilna.info.pl/aktualnosci/1731-pisz-tak-po-prostu> (dostęp: 13.05.2022).
- Podpisanie listu intencyjnego w sprawie powołania uczelni kształcącej kadry resortu finansów*, 2021, <https://www.youtube.com/watch?v=Efd8qgrNFcc> (dostęp: 8.04.2022).
- Pokojska A., *Stawiamy na automatyzację*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 28.04.2022, nr 82(5744).
- Portal Funduszy Europejskich, *Prosto z Ministerstwem Finansów i Krajową Administracją Skarbową*, 2021, <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/wiadomosci/prosto-z-ministerstwem-finansow-i-krajowa-administracja-skarbowa/> (dostęp: 13.05.2022).
- Poznaj szefową Ulgi językowej...*, b.d., https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=28111 (dostęp: 30.04.2022).
- Prus-Malinowska K., *Bankowość mobilna*, „Kariera w Finansach i Bankowości” 2015, nr 16, https://issuu.com/karierawfinansach/docs/kwfib_2015 (dostęp: 19.04.2022).
- Prus-Malinowska K., *Budowanie skutecznej platformy wymiany pomysłów*, 2013, <https://www.ican.pl/b/budowanie-skutecznej-platformy-wymiany-pomyslow/piASNdd3> (dostęp: 12.04.2022).
- Prus-Malinowska K., *Klient mobilny od narodzin do dojrzałości*, b.d., <https://docplayer.pl/2441695-Klient-mobilny-od-narodzin-do-dojrzalosci-katarzyna-prus-malinowska.html> (dostęp: 17.04.2022).
- Radwan A., *Na szczytach władzy służba urzędnicza się nie przyjęła*, 2022, <https://serwisy.gazetaprawna.pl/samorzad/artykuly/8358511,sluzba-cywilna-urzednicy-plazek-wywiad-fachowcy-polityka.html> (dostęp: 8.04.2022).
- Radwan A., *Przyszłoroczne podwyżki dla urzędników są całkiem przyzwoite [WYWIAD]*, 2021, <https://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/8289331,dobroslaw-dowiat-urbanski-sluzba-cywilna-urzednik-podwyzki-wywiad.html> (dostęp: 13.04.2022).
- Radwan A., *Urząd to nie korporacja*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 24.11.2021, nr 227(5635).
- Radwan A., *Żadnego państwa nie stać na biedną administrację, ponieważ jej bieda generuje kłopoty*, „Dziennik Gazeta Prawna”, 23.02.2022, nr 37(5699).

- Ruśkowski E., *Główne problemy reformy administracji skarbowej (z uwzględnieniem projektów ustawy o KAS i ustawy wprowadzającej)*, [w:] *Efektywna administracja skarbo- wa*, t. 1, red. Z. Gilowska, H. Izdebski, K. Raczkowski, Warszawa 2007.
- Ruśkowski E., *Kontrola tworzenia i stosowania prawa podatkowego pod rządami Konstytu- cji RP*, Warszawa 2006.
- Rzeczkwoska, szefowa KAS: *Zbadaliśmy jak ocenia nas podatnik*, 2021, <https://biznesinteria.pl/podatki/news-rzeczkwoska-szefowa-kas-zbadalismy-jak-ocenia-nas-podatnik,nId,5226850> (dostęp: 13.04.2022).
- Serwis Służby Cywilnej, *Czwarte spotkanie zespołu*, 2021, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/iv-spotkanie-zespołu-ds-promocji-prostego-jezyka-w-administracji-rzadowej> (dostęp: 24.04.2022).
- Serwis Służby Cywilnej, *Prosty język w służbie cywilnej – Szef Służby Cywilnej podpisał zalecenie*, 2020, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/prosty-jezyk-w-sluzbie-cywilnej---szef-sluzby-cywilnej-podpisał-zalecenie> (dostęp: 10.04.2022).
- Serwis Służby Cywilnej, *Sprawozdanie Szefa Służby Cywilnej o stanie służby cywilnej i o realizacji zadań tej służby w 2021 roku*, 2022, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/szef-sluzby-cywilnej-zlozyl-sprawozdanie-za-2021-rok> (dostęp: 18.04.2022).
- Serwis Służby Cywilnej, *Upraszczenie języka w Ministerstwie Finansów*, 2021, <https://www.gov.pl/web/sluzbacywilna/upraszczanie-jezyka-w-ministerstwie-finansow> (dostęp: 12.04.2022).
- Siwy S., *Program „tajemniczy klient” to absurd*, 2022, <https://celnicy.pl/threads/program-tajemniczy-klient-to-absurd.17680/> (dostęp: 4.04.2022).
- Słownik języka polskiego PWN*, hasło: *andragogika*, b.d., <https://sjp.pwn.pl/sjp/andragogika;2440218.html> (dostęp: 12.04.2022).
- Słownik języka polskiego PWN*, hasło: *metafizyka*, b.d., <https://sjp.pwn.pl/slovníki/metafizyka.html> (dostęp: 13.04.2022).
- Służba Cywilna, *Upowszechnianie prostego języka. Zalecenie Szefa Służby Cywilnej*, b.d., <https://www.gov.pl/attachment/d3566d11-1823-42ee-9a17-6d860b1ad172> (dostęp: 23.04.2022).
- Sobczak K., *Prof. Łętowska: Grząski grunt legislacyjny ułatwia manipulowanie prawem*, 2022, <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/preambula-zmienia-ustawe-wywiad-z-prof-ewa-letowska,514896.html> (dostęp: 12.05.2022).
- Specjaliści z banków w MF...*, https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=28113 (dostęp: 24.04.2022).
- Stanowisko Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN w sprawie żeńskich form nazw zawodów i tytułów przyjęte na posiedzeniu plenarnym Rady 25 listopada 2019 r.*, 2019, https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1861:stanowisko-rjp-w-sprawie-zenskich-form-nazw-zawodow-i-tytulow (dostęp: 13.04.2022).
- Stanowisko Rady Języka Polskiego w sprawie żeńskich form nazw zawodów i tytułów przyjęte na posiedzeniu plenarnym Rady 19 marca 2012 roku*, 2012, https://rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1359:stanowisko-rady-jzyka-polskiego-w-sprawie-eskich-form-nazw-zawodow-i-tytuow (dostęp: 13.04.2022).
- Szpieg z Krainy D(r)eszczowców wkrótce w KAS...*, 2022, https://www.skarbowcy.pl/blaster/extarticle.php?show=article&article_id=28050 (dostęp: 13.04.2022).

- Tadeusz Kościński o relacji *urząd–mieszkaniec w inteligentnym mieście*, 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=aUrU4A6paPc> (dostęp: 15.04.2022).
- Teszner K., *Organy podatkowe i quasi-podatkowe – problemy wynikające z wadliwej legislacji Ordynacji podatkowej*, [w:] *Ordynacja podatkowa w praktyce. Materiały konferencyjne*, red. L. Etel, Białystok 2007.
- Teszner K., *The National Fiscal Administration – challenges and expectations*, [w:] *Optimization of Organization and Legal Solutions Concerning Public Revenues and Expenditures in Public Interest*, red. E. Lotko, U.K. Zawadzka-Pąk, M. Radvan, Białystok–Vilnius 2018, <https://doi.org/10.15290/ooolscrepi.2018.41>
- Uryniuk J., *Ciekawy transfer z BZ WBK. Katarzyna Prus-Malinowska odpowiada za rozwój sztucznej inteligencji w Ailleron*, 2018, <https://www.cashless.pl/4708-Katarzyna-Prus-Malinowska-z-BZWBK-do-Ailleron> (dostęp: 11.04.2022).
- Uryniuk J., *Kolejny bank ma swój internetowy kantor wymiany walut. Tym razem BZ WBK*, 2017, <https://www.cashless.pl/2910-kolejny-bank-ma-swoj-internetowy-kantor-wymiany-walut-tym-razem-bz-wbk> (dostęp: 13.04.2022).
- Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej. Komentarz*, red. L. Bielecki, A. Gorgol, Warszawa 2018.
- Urząd Skarbowy w Dębicy, *Wyróżniliśmy zasłużonych dla finansów publicznych*, 2021, https://www.podkarpackie.kas.gov.pl/urząd-skarbowy-w-debicy/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/7crQ/content/wyroznilismy-zasluzonych-dla-finansow-publicznych?redirect=https%3A%2F%2Fwww.podkarpackie.kas.gov.pl%2Furząd-skarbowy-w-debicy%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_7crQ%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1 (dostęp: 11.04.2022).
- Urząd Skarbowy w Tychach, *Działania MF i KAS w 2021 roku*, b.d., https://www.slaskie.kas.gov.pl/urząd-skarbowy-w-tychach/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/Kx1w/content/dzialania-mf-i-kas-w-2021-roku?redirect=https%3A%2F%2Fwww.slaskie.kas.gov.pl%2Furząd-skarbowy-w-tychach%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_Kx1w%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_101_INSTANCE_Kx1w_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_Kx1w_keywords%3D%26_101_INSTANCE_Kx1w_delta%3D8%26_101_INSTANCE_Kx1w_cur%3D17%26_101_INSTANCE_Kx1w_andOperator%3Dtrue (dostęp: 9.04.2022).
- Wikipedia, *Piątek z Pankracym*, b.d., https://pl.wikipedia.org/wiki/Pi%C4%85tek_z_Pankracym (dostęp: 16.04.2022).
- Włoskowicz W., *Nowomowa pseudometanaukowa? O języku polskiej polityki naukowej*, „Poradnik Językowy” 2019, nr 10, <https://doi.org/10.33896/PorJ.2019.10.3>
- Woltanowski T., *Risks of Using „Language Relief” and Plain Language Principles in the Process of Applying Tax Law – Selected Issues*, „Studies in Logic, Grammar and Rhetoric” 2021, vol. 66, no. 2, <https://doi.org/10.2478/slgr-2021-0013>
- Wprost, *Mateusz Morawiecki*, b.d., <https://www.wprost.pl/tematy/10126719/mateusz-morawiecki.html> (dostęp: 11.04.2022).
- Wystąpienie ministra finansów Tadeusza Kościńskiego i Szefa KAS Magdaleny Rzeczkowskiej*, 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=wQ9HlZjDvg0> (dostęp: 11.04.2022).

Zandberg-Malec J., *Prosty język w komunikacji prawniczej – okiem redaktora językowego*, „Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawcza” 2021, vol. 28(1), <https://doi.org/10.14746/pspsj.2021.28.1.13>

Zimmermann J., *Prawo administracyjne*, Warszawa 2016.

Zych R., *Klient w centrum uwagi. Jak szefowie mogą budować pozytywne doświadczenie w zespołach obsługi*, Warszawa 2016.

METAPHYSICS IN THE USE OF PLAIN LANGUAGE BY THE NATIONAL REVENUE ADMINISTRATION AND THE MINISTRY OF FINANCE

Summary. The subject of the article are the issues related to the use of simple language and its simplification, with particular emphasis on the project Language Relief, which is implemented by the National Revenue Administration together with the Ministry of Finance. The author critically evaluates the above “activities” and appeals to the “decision-makers” from the Ministry of Finance and the National Revenue Administration to withdraw as soon as possible from the infatuation with all kinds of linguistic novelties about the so-called simple language in the area of tax law, or more broadly, public finance.

Keywords: language relief, plain language, “customer”, Head of the National Revenue Administration, Minister of Finance, employee, officer of the Customs and Fiscal Service